

A mezőgazdasági őstermelő adózása

2021

Ebben az információs füzetben a mezőgazdasági őstermelőkre, az őstermelők családi gazdaságára és a családi mezőgazdasági társaságra vonatkozó szja-, járulék- és áfaszabályokról olvashat.¹

Az információs füzet tartalma:

1. A mezőgazdasági őstermelői tevékenység végzésére vonatkozó szabályok

1.1. Az őstermelői tevékenység végzésének formái

1.1.1. A mezőgazdasági őstermelő

1.1.2. Az őstermelők családi gazdasága

1.1.3. A családi mezőgazdasági társaság

2. A mezőgazdasági őstermelőkre vonatkozó adózási szabályok

2.1. Bevétel

2.2. Adómentes bevétel

2.3. Átalányadózás

2.3.1. Az átalányadózás feltételei, nyilatkozattétel

2.3.2. Az átalányban megállapított jövedelem kiszámítása, adómentesség

2.3.3. Adóelőleg-megállapítás

2.3.4. Bevallási szabályok

2.3.5. Nyilvántartás

2.4. Tétéles költségelszámolás

2.4.1. A bevételcsökkentő kedvezmények

2.4.2. A költségek elszámolása

2.4.3. Veszteségelszámolás

2.4.4. Az adóelőleg-megállapítás szabályai

¹**Jogszabályi háttér:** a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Csgtv.), a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.), a szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény (a továbbiakban: Szochv.), a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.), az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.), az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.).

- 2.4.5. Az őstermelői adókedvezmény
- 2.4.6. Bevallási szabályok
- 2.4.7. Nyilvántartási szabályok
- 2.5. A 10 százalékos költséghányad alkalmazása
- 2.6. A méhészeti tevékenységet végzőkre vonatkozó speciális szabályok
 - 2.6.1. Átalányadózást alkalmazó, méhészeti tevékenységet végző őstermelők adómentessége
 - 2.6.2. A méhészeti termékek előállításával foglalkozó őstermelők speciális adóelőleg-megállapítási szabályai
- 2.7. Az őstermelők családi gazdasága tagjainak adózása
 - 2.7.1. Az átalányadózás szabályai
 - 2.7.2. A tételes költségelszámolás szabályai
- 2.8. A családi mezőgazdasági társaság által a tagoknak juttatott jövedelem adózása
- 2.9. A mezőgazdasági őstermelőnek kifizetést teljesítő kifizető adókötelezettségei
- 3. A mezőgazdasági őstermelők biztosítása és járulékfizetése
 - 3.1. Az őstermelők biztosításának szabályai
 - 3.2. A mezőgazdasági őstermelő járulékfizetése
 - 3.3. A biztosított mezőgazdasági őstermelő családi járulékkedvezménye
 - 3.4. Nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése
- 4. A mezőgazdasági őstermelők szociális hozzájárulási adója
 - 4.1 A szociális hozzájárulási adó alapja
 - 4.2 A szociális hozzájárulási adó és adóelőleg fizetésének és bevallásának szabályai
- 5. Az áfakötelezettséggel kapcsolatos tudnivalók
 - 5.1. Mezőgazdasági tevékenység – kompenzációs felár
 - 5.2. Kompenzációs felárra nem jogosító ügyletek
 - 5.2.1. Alanyi adómentesség
 - 5.2.2. Általános szabályok szerinti adózás
 - 5.2.3. Pénzforgalmi elszámolás alkalmazása
 - 5.2.4. Gabonák, olajos magvak fordított adózása

1. A mezőgazdasági őstermelői tevékenység végzésére vonatkozó szabályok

1.1. Az őstermelői tevékenység végzésének formái

A mezőgazdasági őstermelői tevékenység önállóan vagy őstermelők családi gazdaságának tagjaként folytatható.² Ezenkívül családi mezőgazdasági társaságban is végezhető mezőgazdasági, erdőgazdasági és kiegészítő tevékenység.

- **A mezőgazdasági őstermelőkről, a bejelentkezésről, nyilvántartásról, adataik kezeléséről részletesen a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (a továbbiakban: NAK) honlapján tájékozódhat (<https://www.nak.hu/hatosagi-ugyek/ostermelo>).**

1.1.1. A mezőgazdasági őstermelő

Mezőgazdasági őstermelő³ az a magánszemély, aki

- a 16. életévét betöltötte,
- a mezőgazdasági őstermelői nyilvántartásban szerepel és
- saját gazdaságában őstermelői tevékenységet folytat.

Az a magánszemély, akinek 2020. december 31-én hatályos őstermelői igazolványa volt, 2021. január 1-től a Csgtv. szerint mezőgazdasági őstermelő⁴.

Mezőgazdasági őstermelőként őstermelői tevékenység a nyilvántartásba vételt követően végezhető. **Az őstermelőt kérelemre a NAK veszi nyilvántartásba.**

Az őstermelői státusz a mezőgazdasági igazgatási szerv, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal honlapján elérhető közhiteles őstermelői nyilvántartásból kérdezhető le: <https://portal.nebih.gov.hu/ostermelo%20kereso>.

A nyilvántartásban szereplő őstermelői tevékenységeket a magánszemély egyéni vállalkozóként nem végezheti. Az őstermelői nyilvántartásban nem szereplő tevékenység egyéni vállalkozóként végezhető.

Őstermelői tevékenység⁵:

Az őstermelői nyilvántartás tartalmazza az őstermelő által végzett őstermelői tevékenységeket.

A nyilvántartást vezető NAK feladatkörébe tartozik annak meghatározása, hogy mely tevékenységek számítanak őstermelői tevékenységnek.

² Csgtv. 3. § (3) bekezdés.

³ Csgtv. 3. §.

⁴ Csgtv. 19. § (1) bekezdés.

⁵ Csgtv. 2. § g) pont.

Őstermelői tevékenység:

- a mező- és erdőgazdasági tevékenység,
- a kiegészítő tevékenység, továbbá
- az e tevékenységből származó termékfeldolgozás, ha az a saját gazdaságban előállított alapanyag felhasználásával történik, és nem haladja meg a kistermelői élelmiszer-termelésről, -előállításról és -értékesítésről szóló 52/2010. (IV. 30.) FVM-rendeletben meghatározott mennyiséget.

Mező- és erdőgazdasági tevékenység:

- növénytermesztés,
- kertészet,
- állattartás,
- méhanyanevelés,
- halászat,
- haltenyésztés,
- szaporítóanyag-termesztés,
- vadgazdálkodás,
- erdőgazdálkodás
- kiegészítő tevékenységgel vegyes gazdálkodás.⁶

Kiegészítő tevékenység:

- falusi és agroturizmus,
- kézművesipari tevékenység,
- fűrészáru-feldolgozás,
- takarmány-előállítás,
- élelmiszer előállítása mezőgazdaság termékből,
- dohányfeldolgozás,
- bioüzemanyag-előállítás,
- a mező- és erdőgazdasági tevékenység során keletkezett melléktermékek, növényi és állati eredetű hulladék hasznosítása, nem élelmiszercélú feldolgozása, valamint az ezekből a termékekből keletkezett termékek közvetlen termelői értékesítése,
- mező- és erdőgazdasági szolgáltatás,

⁶ Csgtv. 2. § e) pont és Földforgalmi tv. 5. § 18. pont.

- a mezőgazdasági üzemhez tartozó termelési tényezők hasznosítása, értékesítése.⁷

A **mezőgazdasági őstermelő kiegészítő tevékenységéből származó éves bevétele nem haladhatja meg az őstermelői tevékenységből származó éves bevételének negyedét.** Ha a kiegészítő tevékenységből származó éves bevétele meghaladja a teljes őstermelői tevékenységből származó éves bevétele negyedét, akkor a kiegészítő tevékenység teljes bevétele nem minősül őstermelői tevékenységből származó bevételnek, és nem folytathat kiegészítő tevékenységet mezőgazdasági őstermelőként⁸. Ha az őstermelő több kiegészítő tevékenységet végez, akkor ezeknek a bevételeknek az összege nem haladhatja meg az éves őstermelői bevétel negyedét.

Az őstermelői tevékenységeket be kell jelenteni a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz (NAV). Ezt

- az adószámmal rendelkező őstermelőknek a 'T101' jelű bejelentőlapon,
- vagy ha egyéni vállalkozási tevékenység mellett folytatott őstermelői tevékenységet, akkor a 'T101E' jelű bejelentőlapon

kell megtenni. A nyomtatványok az Általános Nyomtatványkitöltő Keretprogram (ÁNYK) mellett az Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazásban (ONYA) is elérhetők (<https://onya.nav.gov.hu>).

Saját gazdaság⁹

Saját gazdaság az őstermelő által használt

- mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld és
- a mezőgazdasági termelőeszközök azon köre,

amelyre nézve az őstermelőt megilleti a termelés szervezésének, valamint – a vetőmag-bértermelés, a bérnevelés, a bérhizlalás és a kihelyezett állattartás kivételével – a termelés eredményének felhasználási joga.

Az őstermelő tehát nemcsak a saját tulajdonában lévő földön, a saját termelőeszközeivel végezheti a tevékenységét, hanem **akár bérelt földön, bérelt eszközökkel is dolgozhat**, ha a termelés szervezéséről, illetve a megtermelt termékek, termények felhasználásáról, értékesítéséről – az előbbieken felsorolt tevékenységek kivételével – a mezőgazdasági őstermelő dönt.

1.1.2. Az őstermelők családi gazdasága

Az őstermelők családi gazdasága olyan termelési közösség, ami

- önálló jogalanyisággal és a tagok vagyonától elkülönült vagyonnal nem rendelkezik,

⁷ Földforgalmi tv. 5. § 14. pont.

⁸ Csgtv. 3. § (4) bekezdés.

⁹ Csgtv. 2. § h) pont.

- legalább két, egymással hozzátartozói láncolatban álló, mezőgazdasági őstermelő tag hozza létre,
- és benne a mezőgazdasági őstermelők az őstermelői tevékenységüket saját gazdaságukban közösen, valamennyi tag személyes közreműködésével, összehangoltan végzik.¹⁰

Hozzátartozói láncolaton a közeli hozzátartozói kapcsolatban lévő¹¹ természetes személyek, valamint az e személyek hozzátartozói¹² által alkotott csoportot kell érteni.¹³

Az őstermelők családi gazdaságára és tagjaira a Csgtv.-ben nem szabályozott kérdésekben a Ptk. polgári jogi társasági szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.¹⁴

Egy mezőgazdasági őstermelő egyidejűleg csak egy őstermelők családi gazdaságának lehet tagja.¹⁵

Az őstermelők családi gazdaságának alapítása céljából a mezőgazdasági őstermelő tagok írásbeli szerződést kötnek, amely tartalmazza:

- a használatukban lévő mező-, erdőgazdasági hasznosítású földnek, a használatukban lévő mezőgazdasági termelőeszközöknek, az azokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogoknak az őstermelők családi gazdasága tagjai által végzett közös gazdálkodás érdekében való rendelkezésre bocsátást,
- a folytatandó mezőgazdasági és kiegészítő tevékenységeket,
- a személyes közreműködés formáját,
- az őstermelők családi gazdaságát képviselő őstermelő személyét,
- az őstermelők családi gazdaságának központját.¹⁶

Az alapító szerződésben **célszerű rendelkezni arról is, hogy az őstermelők családi gazdaságának tagjai milyen arányban részesülnek a nyereségből és miként viselik a veszteséget**, mert ennek jelentősége van az egyes tagokra jutó adóköteles jövedelem meghatározásakor. Ha nincs ilyen megállapodás, a közös tevékenység nyeresége és vesztesége a tagok közt egyenlő arányban oszlik meg.

¹⁰ Csgtv. 6. § (1) bekezdés.

¹¹ A Polgári Törvénykönyvről (a továbbiakban: Ptk.) szóló 2013. évi V. törvény 8:1. § (1) bekezdés 1. pontjának megfelelően.

¹² A Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerint.

¹³ Közeli hozzátartozó a házastárs, az egyenes ágbeli rokon, az örökbe fogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbe fogadó, a mostoha- és a nevelőszülő, és a testvér. Hozzátartozó pedig a közeli hozzátartozó, az élettárs, az egyenes ágbeli rokon házastársa, a házastárs egyenes ágbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa.

¹⁴ Csgtv. 6. § (2) bekezdés.

¹⁵ Csgtv. 6. § (3) bekezdés.

¹⁶ Csgtv. 7. § (1) bekezdés.

Az őstermelők családi gazdasága a nyilvántartásba vétellel jön létre. A nyilvántartásba vétel kérelmezésekor csatolni kell a hozzátartozói minőségről szóló igazolásokat és az őstermelők családi gazdaságát alapító szerződést.¹⁷ Az őstermelők családi gazdaságát a NAK veszi nyilvántartásba. Az őstermelők családi gazdaságának képviselője a nyilvántartásba vétellel válik jogosulttá a képviseletre.¹⁸

Átmeneti rendelkezések

2021. január 1-től nem lehet sem közös őstermelői igazolvány alapján, sem pedig családi gazdaságként folytatni a mezőgazdasági tevékenységet, ezért azok, akik a tevékenységüket 2020. december 31-ig ezen gazdálkodási formákban folytatták, **2021. január 1-től a Csgtv. szerinti őstermelők családi gazdaságában végezhetnek tevékenységet** a következő átmeneti szabályok alapján:

Közös őstermelői igazolvánnyal rendelkezők¹⁹

Akik 2020. december 31-én hatályos közös őstermelői igazolvánnyal rendelkeztek, 2021. január 1-től

- személyükben e törvényben meghatározott mezőgazdasági őstermelőnek számítanak,
- együttesen őstermelők családi gazdaságaként működnek tovább és az őstermelők családi gazdasága képviselőjének azt a tagot kell tekinteni, akinek a nevére korábban a közös őstermelői igazolványt kiállították.

A családi gazdaság tagjai²⁰

Akik 2020. december 31-én családi gazdaság tagjai voltak, 2021. január 1-től

- személyükben mezőgazdasági őstermelőnek számítanak akkor is, ha nem töltötték be a 16. életévüket és emiatt nem lehetnének mezőgazdasági őstermelők,
- együttesen őstermelők családi gazdaságaként működnek tovább, és az őstermelők családi gazdaságának képviselőjeként azt a tagot kell tekinteni, aki a családi gazdaság vezetőjeként szerepelt a nyilvántartásban.

E rendelkezés biztosítja, hogy a családi gazdaságok 16 évnél fiatalabb tagjai 2021. január 1-től továbbra is részt vehessenek a családi őstermelői tevékenységben, az őstermelők családi gazdaságának tagjaként.

¹⁷ Csgtv. 7. § (2) bekezdés.

¹⁸ Csgtv. 7. § (4) bekezdés.

¹⁹ Csgtv. 19. § (2) bekezdés.

²⁰ Csgtv. 19. § (3) bekezdés.

*A családi gazdaság egyéni vállalkozó tagja*²¹

Az a magánszemély, aki 2020. december 31-én családi gazdaság tagja volt, 2021. január 1-től mezőgazdasági őstermelőnek számít akkor is, ha 2020. december 31-ig egyéni vállalkozóként folytatta tevékenységét.

2021. március 31-ig a NAK nyilatkoztja ezeket a mezőgazdasági őstermelőket arról, hogy a mező- és erdőgazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként vagy mezőgazdasági őstermelőként kívánják-e folytatni.

Ha a családi gazdaság tagja

- egyéni vállalkozóként kívánja folytatni a mező- és erdőgazdasági tevékenységét, akkor az őstermelői nyilvántartásból 2021. január 1. napjával törölni kell,
- mezőgazdasági őstermelőként kívánja folytatni a mező- és erdőgazdasági tevékenységét, akkor ezeket a tevékenységeket 2021. december 31-ig törölnie kell a NAV által vezetett egyéni vállalkozói nyilvántartásból.

Nem zárja ki a mezőgazdasági őstermelőként történő nyilvántartásba vételt az, ha a mezőgazdasági őstermelő kiegészítő tevékenysége az egyéni vállalkozóként folytatott tevékenységei között is szerepel.

1.1.3. A családi mezőgazdasági társaság

A családi mezőgazdasági társaság olyan gazdasági társaság, szövetkezet vagy erdőbirtokossági társulat, amely

- a családi mezőgazdasági társaságok nyilvántartásában szerepel,
- kizárólag mező-, erdőgazdasági, illetve kiegészítő tevékenységet folytat,
- és legalább két tagja van, akik egymással hozzátartozói láncolatban²² állnak²³.

A családi mezőgazdasági társaság tehát nem egy új cégforma, hanem egy minősítő kategória. Családi mezőgazdasági társaságként a gazdasági társaság, szövetkezet vagy erdőbirtokossági társulat a nyilvántartásba vételt követően működhet²⁴.

Egy személy egyidejűleg csak egy családi mezőgazdasági társaságban lehet tag, jogi személy pedig a családi mezőgazdasági társaságnak – a saját üzletrész vagy a saját részvény megszerzésének kivételével – nem lehet tagja.²⁵

²¹ Csgtv. 19. § (4) bekezdés.

²² A hozzátartozói láncolat fogalma megegyezik az 1.1.2. pontban leírtakkal.

²³ Csgtv. 14. § (2) bekezdés.

²⁴ Csgtv. 14. § (1) bekezdés.

²⁵ Csgtv. 14. § (3)–(4) bekezdés.

A családi mezőgazdasági társaságok nyilvántartását a NAK vezeti, ennek nyilvános adatait a [honlapján teszi közzé](#). A nyilvántartásba vételi kérelemhez mellékelni kell a családi mezőgazdasági társaság létesítő okiratát és a tagok hozzátartozói viszonyának, illetve hozzátartozói láncolatának igazolását.

A családi mezőgazdasági társaság létesítő okiratában rendelkezni kell:²⁶

- a tagok tulajdonában vagy használatában levő egyes mező-, erdőgazdasági hasznosítású föld használatának a társaság részére történő átengedéséről,
- a mezőgazdasági termelőeszközöknek és a vagyoni értékű jogoknak a társaság részére történő átengedéséről,
- a tagok személyes közreműködésének formájáról és annak elszámolási rendjéről.

2. A mezőgazdasági őstermelőkre vonatkozó adózási szabályok

A mezőgazdasági őstermelő őstermelői tevékenységéből származó jövedelme önálló tevékenységből származó jövedelemként adóköteles, amelyet a bevételből kiindulva kell megállapítani.

A mezőgazdasági őstermelő az őstermelői bevételéből háromféle módszerrel állapíthatja meg a jövedelmét:

1. átalányadózással,
2. tételes költségelszámolással,
3. 10 százalékos költséghányad alkalmazásával.

Az egyes jövedelemszámítási módszerek fő jellemzői 2021-ben a következők:

Bevételi értékhatár	Átalányadózás	Tételes költségelszámolás	10 százalékos költséghányad
éves bevétel ≤ 1 004 400 Ft	nem kell jövedelmet számolni	nem kell jövedelmet számolni	nem kell jövedelmet számolni
1 004 400 Ft < éves bevétel ≤ 10 044 000 Ft	jövedelmet kell számolni, de nem kell adót fizetni	a bevételből elszámolható költségek alapján megállapított jövedelem után kell adót fizetni	a bevételből levonható 10 százalékos költséghányad alapján megállapított jövedelem után kell adót fizetni
10 044 000 Ft < éves bevétel ≤ 20 088 000 Ft	jövedelmet kell számolni, az éves minimálbér felét meghaladó jövedelem után kell adót fizetni		
20 088 000 Ft < éves bevétel	átalányadózás nem alkalmazható		

²⁶ Csgtv. 15. § (4) bekezdés.

Az egyes jövedelemszámítási módszerek szabályainak részletezése előtt meg kell határozni az őstermelői bevételek körét.

2.1. Bevétel

Mezőgazdasági őstermelői tevékenységből származó bevételnek a Csgtv. szerinti őstermelői tevékenységből származó bevétel számít.²⁷

Nem tekinthető őstermelői tevékenységből származó bevételnek a kiegészítő tevékenység, tevékenységek bevétele, ha annak mértéke – több kiegészítő tevékenységnél együttesen számítva – a Csgtv. bevételi arányt, vagyis az őstermelői tevékenységből származó éves bevétel negyedét. **Ha a kiegészítő tevékenység, tevékenységek bevétele ezt a bevételi arányt meghaladja, a kiegészítő tevékenységből származó teljes bevételre az önálló tevékenységből származó jövedelemre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.**

Példa:

Az őstermelő mezőgazdasági tevékenységként sertéstenyésztéssel foglalkozik. Minden ősszel hagyományos disznóvágást tart, ahol az állatok húsát is feldolgozza. Kiegészítő tevékenységként falusi vendégasztalt is üzemeltet, a disznóvágáson látogatók is részt vehetnek, tavasszal és nyáron pedig ételkóstolással egybekötött gazdaságlátogatásokra is lehetőséget biztosít, belépődíj ellenében.

Az őstermelő bevételei az adóévben:

☐ állattenyésztésből származó bevétel:	4 400 000 Ft
☐ falusi turizmusból származó bevétel:	900 000 Ft
☐ falusi vendégasztal üzemeltetéséből származó bevétel:	700 000 Ft
Összesen:	6 000 000 Ft

A falusi vendégasztal üzemeltetése és a falusi turizmus kiegészítő tevékenységek,²⁸ ezekből az őstermelőnek összesen 1 600 000 forint bevétele keletkezett az adóévben. Az összes bevétel negyede 1 500 000 forint, és mivel ezt meghaladja a kiegészítő tevékenységek bevétele, így ezek nem tekinthetők őstermelői bevételnek, azaz önálló tevékenységből származó jövedelemként adókötelesek.

Lényegében őstermelői bevétel minden olyan bevétel, amelyet a magánszemély e tevékenységével összefüggésben megszerz.²⁹ Az őstermelői tevékenységből származó bevételt az Szja tv. 2. és 4. számú mellékletének rendelkezései szerint kell figyelembe venni.

²⁷ Szja tv. 3. § 85. pont.

²⁸ Földforgalmi tv. 5. § 14. pont.

²⁹ Szja tv. 16. § (3) bekezdés.

Bevétel többek között:³⁰

- az értékesített termék, a tevékenység ellenértékeként vagy ezek előlegeként befolyt, vagy váltóval kiegyenlített összeg, a természetben kapott ellenérték – valamennyi esetben a felár, az engedmény, az árkiegészítés figyelembevételével;
- a szállításért vagy csomagolásért külön felszámított összeg;
- az előállított vagy vásárolt terméknek, a végzett vagy vásárolt szolgáltatásnak a szokásos piaci értéke, ha azokat a magánszemély saját célra használja fel, illetve részben vagy egészben ellenszolgáltatás nélkül másnak átengedi akkor, ha ezzel kapcsolatosan bármely évben költséget számolt el,
 - Nem kell a bevételt növelni a saját célra történő felhasználás és a részben vagy egészben ellenszolgáltatás nélküli átengedés értékével, ha az azzal kapcsolatos kiadásokat nem számolta el költségként, vagy ha e kiadásokkal az összes költséget arányosan csökkentti, vagy a terméket, a szolgáltatást elemi károk, katasztrófák esetén közadakozás keretében nyújtotta.
- az adó különbözetének visszatérítése, ha a befizetést az őstermelésből származó bevételével szemben költségként bármely évben elszámolta;
- a káreseménnyel összefüggésben kapott kártalanítás, kártérítés, ideértve a felelősségbiztosítás alapján felvett összeget is, továbbá annak a biztosítási szolgáltatásnak az értéke, amelynél az arra jogosító biztosítási díjat korábban elszámolta költségként az őstermelő;
- a kapott kamat;
- a kapott kötbér, a késedelmi kamat, a bírság, a büntetés címén kapott összeg, valamint a fizetett kötbér, kamat, bírság, büntetés visszatérítése címén kapott összeg, *kivéve*, ha ez utóbbiakat korábban költségként nem számolta el;
- a kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszköz – ideértve a selejtezett tárgyi eszközt is –, nem anyagi javak, anyag, félkész termék értékesítésekor kapott ellenérték, illetve a szokásos piaci érték – ha ez utóbbi a több –, ha annak beszerzési, előállítási költségét bármelyik évben költségként érvényesítette vagy értékcsökkenési leírással elszámolta;
 - a 200 ezer forintnál magasabb egyedi értékű kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszköz
 - ha annak értékét a mezőgazdasági őstermelő egy összegben elszámolta - ellenszolgáltatás nélküli átruházásakor - kivéve a magánszemélynek ellenszolgáltatás nélkül történő, adófizetési kötelezettséggel járó átadást - a beszerzés időpontjától számított
 - egy éven belül a beszerzési érték 100 százaléka,
 - egy éven túl, de két éven belül a beszerzési érték 66 százaléka,
 - két éven túl, de három éven belül a beszerzési érték 33 százaléka,
 - három éven túl nulla.

³⁰ Szja tv. 2. számú melléklet.

kivéve a magánszemélynek ellenszolgáltatás nélkül, adókötelezettséggel járó átadást.

2021. január 1-től a termőföld nem számít kizárólag üzemi célú tárgyi eszköznek, így ennek értékesítésekor az ellenérték nem őstermelői bevétel, az adókötelezettséget az ingatlanértékesítésre vonatkozó szabályok alapján kell meghatározni. Nem számít kizárólag üzemi célú tárgyi eszköznek a **személygépkocsi** sem, eladásakor az ingó vagyontárgy átruházásából származó jövedelemre vonatkozó szabályok az irányadók. Az őstermelők családi gazdaságának tagjai által használt személygépkocsi, termőföld értékesítésekor az ellenérték kizárólag az azt értékesítő tulajdonos bevétele.

A tárgyi eszközök, nem anyagi javak értékesítésekor kapott előleget akkor kell bevételnek tekinteni, amikor az őstermelő a vételár teljes összegét megkapja.³¹

Ha a mezőgazdasági őstermelő e tevékenysége mellett egyéni vállalkozói tevékenységet is folytat, akkor őstermelői bevételként kell figyelembe vennie az őstermelői tevékenység során előállított azon termékek szokásos piaci értékét, amelyeket egyéni vállalkozóként értékesít – például a zöldségboltjában –, és ezeknek a termékeknek az értékesítéséből származó bevételt az egyéni vállalkozás bevételei között kell szerepeltetnie. Ezt a szabályt kell értelemszerűen alkalmazni, ha a magánszemély az őstermelők családi gazdasága tagjaként folytatott őstermelői tevékenységéből származó bevétele mellett önálló tevékenységből származó bevételt is szerez.

A támogatások

2021. január 1-jétől nem kell bevételként figyelembe venni a mezőgazdasági őstermelő által e tevékenységével összefüggésben kapott – jogszabály vagy nemzetközi szerződés rendelkezése alapján folyósított – **támogatás összegét.**³² Az őstermelőknél ezeket a támogatásokat tehát sem a bevételi értékhatár, sem a jövedelem számításakor nem kell figyelembe venni.

Ez vonatkozik a költségek fedezetére vagy a fejlesztési célra folyósított támogatásokra is. Ilyen támogatás a jogszabály vagy nemzetközi szerződés alapján folyósított támogatás, amelyet a magánszemély kizárólag a ténylegesen felmerült, igazolt kiadásainak a folyósítóval történő elszámolási kötelezettsége mellett kap. Ide tartozik a tevékenység megvalósulásának ellenőrzését követően juttatott, továbbá az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból társfinanszírozott, a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához, gazdaságalapításához valamint a mezőgazdasági kisüzemek fejlesztéséhez nyújtandó támogatások.³³

³¹ Szja tv. 2. számú melléklet I/1. pont.

³² Szja tv. 7. § (3) bekezdés.

³³ Szja tv. 3. § 42. pontja. Átmeneti rendelkezés alapján a Csgtv.-vel megállapított fogalom 2019. január 1-jétől alkalmazható.

2.2. Adómentes bevétel

A mezőgazdasági őstermelőnek – függetlenül attól, hogy a jövedelmét milyen módszerrel állapítja meg – **az őstermelői tevékenységéből származó bevételéből nem kell jövedelmet megállapítania, ha az e tevékenységéből származó bevétele az adóévben nem haladja meg az éves minimálbér felét, azaz 1 004 400 forintot.**³⁴ Ha a bevétel ezt meghaladja, a mezőgazdasági őstermelő a teljes bevételt figyelembe véve köteles a jövedelmét meghatározni.

Ha az őstermelő bevétele nem haladja meg az éves minimálbér felét, akkor azt nem kell bevallania.³⁵

2.3. Átalányadózás

2.3.1. Az átalányadózás feltételei, nyilatkozattétel

2021. január 1-jétől megváltoztak az átalányadózás szabályai, a jövedelemszámítás szempontjából **az őstermelő átalányadózonak számít**, ha annak törvényi feltételei fennállnak, ideértve az őstermelők családi gazdaságának tagjait is.

Ehelyett az őstermelő választhatja, hogy jövedelmét az adóévben tételes költségelszámolással vagy 10 százalékos költséghányad alkalmazásával számítja ki, erről azonban nyilatkoznia kell.

Ha az őstermelő személyijövedelemadó-bevallás benyújtására kötelezett, akkor az **éves szja-bevallásában nyilatkozhat** arról, hogy a következő évre nem választ átalányadózást. Így például, ha az őstermelő 2021-ben nem kíván átalányadózást alkalmazni, akkor a 2021. május 20-ig benyújtandó 20SZJA bevallásban vagy az adóbevallási tervezet kiegészítésével teheti meg ezt a nyilatkozatot. Ha az őstermelőnek nem kell bevallást benyújtania, a bevallási határidőig nyilatkozhat erről a 'T101 nyomtatványon.³⁶ A nyilatkozatot évente meg kell ismételni, ha az őstermelő a következő adóévben sem kíván átalányadózást alkalmazni.

A mezőgazdasági őstermelő az átalányadózást akkor alkalmazhatja, ha az e tevékenységéből származó bevétele az adóévben az éves minimálbér tízszeresét, azaz 20 088 000 forintot nem haladja meg.³⁷ Az átalányadózást az adóévben a teljes őstermelői tevékenységre kell alkalmazni.

2.3.2. Az átalányban megállapított jövedelem kiszámítása, adómentesség

³⁴ Szja tv. 23. §.

³⁵ Szja tv. 11. § (3) bekezdés a) pontja.

³⁶ Szja tv. 8. számú melléklet 1. pont.

³⁷ Az Szja tv. 3. § 84. pontja alapján az éves minimálbér az év első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizenkétszerese. A havi minimálbér összege 2021. február 1-jétől 167 400 forint, amely a minimálbérhez kapcsolódó jogosultságok felülvizsgálatáról szóló 21/2021. (I. 28.) Korm. rendelet alapján 2021. január 1-jétől alkalmazható.

A mezőgazdasági őstermelő a jövedelmet a bevételből a **90 százalék költséghányad levonásával állapítja meg.**³⁸

Adómentes az átalányadózó őstermelő őstermelői jövedelmének az éves minimálbér felét, azaz 1 004 400 forintot meg nem haladó része.³⁹ Ez a szabály a bevételre átszámolva azt jelenti, hogy az átalányadózó mezőgazdasági őstermelőnek az éves minimálbér ötszörösét, azaz 10 044 000 forintot meg nem haladó bevétele mentes az adó alól.

2.3.3. Adóelőleg-megállapítás

Az őstermelőnek negyedévente kell megállapítania az adóelőleg-alapját.

Nem kell azonban adóelőleg-alapot megállapítani az átalányadózó őstermelőnek a bevételből addig, amíg az átalányadózó őstermelő őstermelői bevétele alapján megállapított adóelőleg-alapja az adóév elejétől összesítve az adóévben nem több, mint az éves minimálbér fele.

Ha az őstermelői bevétel ezt az értékhatárt meghaladta, akkor az adóelőleget csak a felettes rész után kell megfizetni.⁴⁰

Az összevont adóalap csökkenthető – a törvényi feltételek teljesülésekor– a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezményével, a személyi kedvezmény, az első házások kedvezménye, illetve a családi kedvezmény összegével.

Az így megállapított összeg után kell az őstermelőnek megfizetnie a 15 százalékos mértékű adóelőleget, a negyedévet követő hónap 12-éig. Az adóelőleget a magánszemélynek mindaddig nem kell megfizetnie, amíg a fizetendő összeg nem haladja meg a 10 ezer forintot.

A tételes költségelszámolást vagy a 10 százalék költséghányadot alkalmazó mezőgazdasági őstermelő a megállapított adót tovább csökkentheti az őstermelői adókedvezmény összegével.

2.3.4. Bevallási szabályok

Ha az átalányadózó őstermelő **adóévi bevétele nem haladja meg az éves minimálbér ötszörösét**, akkor az abból **megállapított jövedelme adómentes, ugyanakkor a bevételét és az abból megállapított jövedelmét be kell vallani**, mert csak így állapítható meg, hogy a jövedelme adómentes.

A NAV az őstermelőknek is elkészíti az adóbevallási tervezetet a kifizetők által megadott adatok alapulvételével⁴¹. Az őstermelő választása szerint az adóbevallási tervezet javításával, kiegészítésével és elfogadásával vagy az 'SZJA – 2021-re vonatkozóan a 21SZJA –

³⁸ Szja tv. 53. § (1) bekezdés e) pont.

³⁹ Szja tv. 1. számú melléklet 4.26 pont.

⁴⁰ Szja tv. 46. § (4) bekezdés b) pont.

⁴¹ Szja tv. 12/B. §.

nyomtatvány benyújtásával tehet eleget a bevallási kötelezettségének.⁴² A 2021. évi bevallás benyújtási határideje 2022. május 20-a.⁴³

Példa az átalányadózó mezőgazdasági őstermelő jövedelmének adózására.

Éves bevétel	900 000 Ft	9 000 000 Ft	15 000 000 Ft
Jövedelem-számítás	nem kell jövedelmet számolni	$9\,000\,000 * 0,1 = 900\,000$ Ft	$15\,000\,000 * 0,1 = 1\,500\,000$ Ft
Adóelőleg-fizetési kötelezettség	nincs	nincs	$(1\,500\,000 - 1\,004\,400) * 15\% = 74\,340$ Ft
Adóbevallási kötelezettség	nincs	van	van

2.3.5. Nyilvántartás⁴⁴

A mezőgazdasági őstermelőnek **alapnyilvántartást** kell vezetnie. Alapnyilvántartás a

- naplófőkönyv,
- a pénztárkönyv,
- a bevételi és költségnyilvántartás, valamint
- a bevételi nyilvántartás, továbbá
- az értékesítési betétlap.

Az alapnyilvántartás típusát a magánszemély adóévenként határozza meg, és e választását az adóévben saját elhatározásból később sem változtathatja meg.

Az őstermelő az alapnyilvántartás vezetésének kötelezettségét – választása szerint – bevételi nyilvántartás⁴⁵ vezetésével teljesítheti, ha az adóévben átalányadózást alkalmaz, valamint az áfa levonására nem jogosult, vagy e jogát nem érvényesíti, továbbá a helyi iparüzési adó alanyaként állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén egyszerűsítve határozza meg az adó alapját.

A mezőgazdasági őstermelő az alapnyilvántartás vezetésének kötelezettségét – választása szerint – értékesítési betétlap vezetésével teljesítheti, ha az adóévben egyébként bevételi nyilvántartás vezetésére lenne jogosult.

- Az értékesítési betétlap mintája letölthető a NAK honlapjáról:

⁴² Szja tv. 12/C. § (7) bekezdés és 12/D. § a) pont.

⁴³ Art. 2. számú melléklet I/B. fejezet 2.2. pont.

⁴⁴ Szja tv. 5. számú melléklet.

⁴⁵ Az Szja tv. 5. számú melléklet I/5. 5.2. alpontja tartalmazza a bevételi nyilvántartás minimális tartalmi elemeit.

Az értékesítési betétlapra a mezőgazdasági őstermelő vagy helyette a kifizető jegyezhet be adatot.

A mezőgazdasági őstermelő negyedévenként, a negyedév utolsó napjára összesíti minden olyan, a negyedévben megszerzett, őstermelői tevékenységből származó bevételét, amely nem kifizetőtől származik, vagy amelynek kifizetésekor, juttatásakor nyilatkozott a kifizetőnek, hogy a bevételt maga jegyzi be az értékesítési betétlapra. Az értékesítési betétlapra az így összesített bevételt kell a negyedév utolsó napjára bejegyezni. A mezőgazdasági őstermelő az elszámolásnál készített feljegyzést az őstermelői igazolvány mellékleteként a bizonylatmegőrzésre vonatkozó szabályok szerint megőrzi.⁴⁶

2.4. Tételes költségelszámolás

Tételes költségelszámolás választásakor **az őstermelői bevételből levonhatók a bevételt csökkentő kedvezmények, valamint a tevékenységgel összefüggésben felmerült, igazolt, elszámolható⁴⁷ költségek**, ideértve az értékcsökkenési leírást is.

Az őstermelőnek a tételes költségelszámolás választásáról a 2.3.1. pontban foglaltak szerint kell nyilatkozatot tennie.

2.4.1. A bevételcsökkentő kedvezmények⁴⁸

Az őstermelői bevétel csökkenthető

- a kitermelt vagy lábbon álló faállomány értékesítéséből származó bevétel esetén azzal az összeggel, amelyet az őstermelő az erdő felújítása költségei fedezésére nyitott, elkülönített számlára befizetett,
- a legalább 50 százalékban megváltozott munkaképességű alkalmazott foglalkoztatása esetén személyenként havonta az alkalmazottnak kifizetett bérrel, de legfeljebb a hónap első napján érvényes minimálbér összegével;
- a szakmai vizsgaszerzést követően a tanulót, illetve képzésben részt vevő magánszemélyt folyamatosan tovább foglalkoztató, a korábban munkanélküli személyt, továbbá a szabadulást követő 6 hónapon belül alkalmazott szabadságvesztésből szabaduló személyt, illetve a pártfogó felügyelet hatálya alatt álló személyt alkalmazottként foglalkoztató mezőgazdasági őstermelőnél az e személy után a foglalkoztatása ideje alatt, de legfeljebb 12 hónapon át befizetett szociális hozzájárulási adó összegével,

⁴⁶ Szja tv. 5. számú melléklet I/6. pont.

⁴⁷ A Szja tv. 3. számú melléklete alapján.

⁴⁸ Szja tv. 20–21. §.

- a szakképzési munkaszerződés alapján duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatás esetén minden megkezdett hónap után havonta a minimálbér 24 százalékával.

2.4.2. A költségek elszámolása

A mezőgazdasági őstermelő költségeit az Szja tv. 3. számú mellékletében foglaltak szerint érvényesítheti bevételével szemben.

Elismert költségnek csak a bevételszerző tevékenységgel közvetlenül összefüggő, kizárólag a bevétel megszerzése, a tevékenység folytatása érdekében az adóévben ténylegesen kifizetett, szabályszerűen igazolt kiadás minősül.

Ha az őstermelő olyan termék vagy szolgáltatás ellenértéke alapján kíván költséget elszámolni, amelynek értékesítője, illetve nyújtója az Áfa tv-ben meghatározott bizonylat kiállítására kötelezett, akkor a kiadás igazolására kizárólag az Áfa tv. szerinti bizonylat (ide nem értve a nyugtát) alkalmas, egyébként a kiadás igazolására kizárólag az a bizonylat alkalmas, amely tartalmazza a költség összegének megállapításához szükséges valamennyi adatot (így például a kiadás összegét és pénznemét) is. Egyéb esetekben a kiadást olyan bizonylattal kell igazolni, amely tartalmazza a költség összegének megállapításához szükséges valamennyi adatot. Erre alkalmas lehet például az adásvételi szerződés.

Nem tekintendő elismert költségnek, ha a törvény másként nem rendelkezik

- a magánszemély személyes vagy családi szükségletét részben vagy egészben kielégítő termék, szolgáltatás megszerzésére fordított kiadás, vagy
- olyan vagyontárgy megszerzésére, fenntartására, üzemeltetésére, felújítására, karbantartására fordított kiadás, amely nem a jövedelemszerző tevékenységgel kapcsolatos, vagy - ha a törvény kivételt nem említ - akár részben is, a magánszemély személyes vagy családi szükségletének kielégítését célozza.

Elismert költség viszont az őstermelő lakásától elkülönített telephelyen vagy egyébként más, a lakáson kívüli helyen folytatott tevékenység ellátásához – ideértve az egészséget nem veszélyeztető munkavégzés feltételeit is – szükséges

- dologgal, mint például az eszköz, berendezés, jármű, munkaruházat stb.,
- szolgáltatással, mint a világítás, fűtés stb.

összefüggő kiadás akkor is, ha a dolog, a szolgáltatás személyes szükséglet kielégítésére is alkalmas, vagy nem zárható ki a magáncélú hasznosítás, használat, igénybevétel, kivéve, ha a törvény a hasznosítást, használatot, igénybevételt vagy annak lehetőségét adóztatható körülményként határozza meg.

Az őstermelői tevékenységét kezdő magánszemély a legfeljebb 3 évvel korábban felmerült és az e tevékenységének megkezdése előtt még nem érvényesített, igazolt kiadásait – feltéve, hogy azok a megkezdett tevékenységhez kapcsolódnak – a kezdés évében költségként számolhatja el, továbbá a tárgyi eszközök, nem anyagi javak értékcsökkenési leírását megkezdheti.

A szociális hozzájárulási adó elszámolása költségként⁴⁹

Az Sza tv. attól függően határozza meg a szociális hozzájárulási adó költségkénti elszámolhatóságának módját, hogy a mezőgazdasági őstermelőnek év közben kell-e szociális hozzájárulási adó-előleget fizetnie vagy sem.

a) Tételes költségelszámolást alkalmazó, szociális hozzájárulási adó-előleg fizetésére kötelezett mezőgazdasági őstermelő költségelszámolása

A tételes költségelszámolást alkalmazó, szociális hozzájárulási adóelőleg fizetésére kötelezett mezőgazdasági őstermelő tárgyévi (2021. évi) elismert költségként veszi figyelembe a tárgyévre (2021. évre) megállapított és megfizetett adóelőlegeket (ideértve a negyedik negyedévre megállapított és határidőig megfizetett adóelőleget is).

A tárgyévi (2021. évi) összevont adóalapba tartozó jövedelemnek a tárgyévre megállapított és megfizetett szociális hozzájárulási adó előlegalapok összegét meghaladó része, vagyis a kötelezettségkülönbözlet után fizetendő szociális hozzájárulási adó a befizetés évében, azaz 2022-ben számolható el költségként.

Ha a tárgyévben (2021. évben) szociális hozzájárulási adóelőleg fizetésére kötelezett mezőgazdasági őstermelő a bevallás évében, vagyis 2022-ben már nem minősül tételes költségelszámolást alkalmazó őstermelőnek (például azért, mert az adóbevallásában nem nyilatkozott arról, hogy a következő évre nem választ átalányadózást), akkor az összevont adóalapnak a kötelezettség-különbözettel egyenlő része tekintetében a kötelezettség-különbözlet 87 százalékát veheti figyelembe jövedelemként. Ennek oka az, hogy a magánszemély átalányadózóként már nem számolhatja el a szociális hozzájárulási adót költségként.

b) Tételes költségelszámolást alkalmazó, szociális hozzájárulási adó-előleg fizetésére nem kötelezett mezőgazdasági őstermelő költségelszámolása

A szociális hozzájárulási adó-előleg fizetésére nem kötelezett, tételes költségelszámolást alkalmazó mezőgazdasági őstermelő a szociális hozzájárulási adó megfizetett összegét a befizetés évében, azaz 2022-ben számolhatja el költségként, mivel a szociális hozzájárulási adót a személyijövedelemadó-bevallás benyújtására nyitva álló határidőig, azaz az adóévet követő május 20-ig kell megfizetnie.

⁴⁹ Sza tv. 22. § (6a) bekezdés.

Ha az e pontba tartozó őstermelő 2022-ben már nem tételes költségelszámoló, akkor jövedelemként a megállapított jövedelem 87 százalékát veszi figyelembe.

Példa:

Ha egy őstermelő 2021-ben tételes költségelszámolást alkalmaz és szociális hozzájárulási adóelőleg fizetésére nem kötelezett, azonban 2022-ben már átalányadózó és a 2021. évi őstermelői jövedelme 1 500 000 forint, akkor a személyi jövedelemadó és a szociális hozzájárulási adó alapja 1 500 000 forint 87 százaléka, azaz 1 305 000 forint.

Az értékcsökkenési leírás elszámolása⁵⁰

A mezőgazdasági őstermelőnek az egyéni vállalkozóra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmaznia az értékcsökkenési leírás elszámolásakor.⁵¹

A nem kizárólag üzemi célt szolgáló saját tulajdonú gép, berendezés, felszerelés esetében átalányban számolható el értékcsökkenési leírás olyan nyilvántartás vezetése mellett, amely a nem kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszköz azonosításra alkalmas megnevezését, beszerzési (előállítási) árát - mint nyilvántartási értéket -, továbbá a beszerzés (előállítás) és a használatbavétel időpontját tartalmazza.

Az átalány összege több ilyen eszköz használatakor is legfeljebb az éves bevétel 1 százalékáig, ezen belül is az említett nyilvántartásban szereplő eszköz(ök) nyilvántartási értékének legfeljebb 50 százalékáig **terjedhet**. Egy adott, nem kizárólagosan üzemi célt szolgáló eszköz értéke alapján csak egy ízben, a használatbavétel évében vehető figyelembe ez az átalány.

További költség többek között:⁵²

- az alkalmazottnak kifizetett bér és annak közterhei;
- az alkalmazottnak a munkaszerződés vagy jogszabály alapján járó, a munkáltatót kötelezően terhelő juttatás, kifizetés;
- a gazdasági épület bérleti díja;
- a fűtés, világítás, technológiai energia költsége, a telefon, telefax, mobiltelefon használati díja azzal, hogy ha a lakás és a telephely nem különül el műszakilag, akkor a tevékenységgel arányosan lehet a kiadásokat figyelembe venni az adott költségre jellemző mértékegység (m², m³, nap) alapulvételével. Ha a lakás és a telephely műszakilag nem elkülönített, akkor a házastárs, bejegyzett élettárs nevére kiállított közüzemi számlák is figyelembe vehetők a költségelszámolásnál.

⁵⁰ Szja tv. 11. számú melléklet.

⁵¹ Szja tv. 3. számú melléklet III/1. pont.

⁵² Szja tv. 3. számú melléklet I. fejezet.

- az internethasználat díja azzal, hogy ha a használat csak részben szolgálja a tevékenységet, akkor annak 30 százaléka, elektronikus bevallás benyújtására kötelezett östermelőnél pedig annak 50 százaléka;
- a kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszközök, nem anyagi javak beszerzésére, előállítására fordított kiadás, ha az a 200 ezer forintot nem haladja meg, továbbá ezen tárgyi eszközök – a mezőgazdasági östermelőnél a kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszközök és nem anyagi javak beszerzési értékétől függetlenül is – folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munkára fordított kiadás, azzal, hogy a járművekre a IV. fejezetben foglaltakat kell alkalmazni;
- a kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszközök, nem anyagi javak értékesítésénél – ideértve a selejtezést, a megsemmisülést, az ellenszolgáltatás nélküli átengedést is – az értékesítés időpontjáig még el nem számolt értékcsökkenési leírás összege, az értékcsökkenési leírásból kizárt tárgyi eszközök, nem anyagi javak értékesítésénél a nyilvántartásba vett beruházási költség;
- vetőmag-bértermelés, bérnevelés, bérhizlalás, kihelyezett állattartás esetén a termék vagy állat kihelyezéskori értéke, valamint a bértermeltető által biztosított takarmány stb. értéke is a felvásárlási okirathoz csatolt elszámolás alapján;
- az állami költségvetésbe, a központi alapokba, a helyi önkormányzatoknak – a tevékenységgel összefüggésben – befizetett adó (a saját jövedelem után befizetett személyi jövedelemadó kivételével), az illeték, a hatósági díj, a vám, a vámkezelési díj, a perköltség, a kötbér, a késedelmi kamat, az önellenőrzési pótlék;
- a tevékenységgel összefüggésben kifizetett vagyon-, felelősség-, kockázati élet-, balesetbiztosítás díja;
- a saját részre vagy az alkalmazottaknak vásárolt munkaruha, védőeszköz, a munka-, a baleset- és a környezetvédelmi berendezés beszerzésére fordított kiadás;
- a köztisztületnek tagdíj vagy annak megfelelő jogcímen fizetett összeg, továbbá az östermelői tevékenységgel kapcsolatos érdekképviseleti feladatot is ellátó társadalmi szervezetnek tagdíj címén fizetett összeg;
- a reklámköltség;
- üzleti utazás esetén az utazásra, a szállás díjára fordított kiadás, külföldre történő üzleti célú utazás esetén napi 15 euró; az úthasználati díj az úthasználatra jogosultság időszakában a díjköteles útszakaszon történt üzleti célú futásteljesítmény arányában.

Nem lehet költségként elszámolni a tárgyi eszközök, nem anyagi javak beszerzésekor adott előleget.

Ha a mezőgazdasági östermelő egyéni vállalkozói tevékenységet is folytat, akkor a két tevékenység folytatása érdekében felmerült költségeket elkülönítve kell nyilvántartania. Azokat a költségeket, amelyek mindkét tevékenységgel összefüggenek, a bevételek arányában kell megosztani, kivéve, ha a törvény másként rendelkezik.

Ha az őstermelő egyben kereskedő egyéni vállalkozóként saját őstermelői termékét (is) értékesíti (pl. a zöldségboltjában), és a vállalkozói személyi jövedelemadó szabályai szerint adózik, az egyéni vállalkozás érdekében felmerült költségek között figyelembe veheti az őstermelői bevételek között számításba vett összeget. Mivel a magánszemély áfa adóalanyisága az őstermelőként és az egyéni vállalkozóként végzett tevékenységekre is kiterjed, ilyen esetben (őstermelő és egyéni vállalkozó közötti) Áfa tv. hatálya alá tartozó értékesítés nem valósul meg.

A kétféle tevékenységhez használt tárgyi eszközöknél, nem anyagi javaknál a magánszemélynek választania kell, hogy azok beszerzési árát és az üzemeltetésükkel kapcsolatos kiadásokat melyik tevékenység bevételeivel szemben számolja el, mert ezek a költségek – az értékcsökkenés a teljes leírásig – nem oszthatók meg a tevékenységek bevételei között.

A járművek üzemeltetési költségének elszámolásával kapcsolatos tudnivalók a 8. számú információs füzetből ismerhetők meg.

2.4.3. Veszteségelszámolás⁵³

Ha a bevételek összegét a költségek összege meghaladja, akkor a veszteség összege elszámolható a következő öt év vagy az előző két év jövedelmével szemben azzal, hogy a veszteség továbbviteléhez nem kell a NAV-tól engedélyt kérni.

Az adóév elhatárolt veszteségét a más adóévről áthozott elhatárolt veszteség figyelembevétel nélkül kell megállapítani. Az elhatárolt veszteségek elszámolásánál a keletkezésük sorrendjét kell követni. Az őstermelők családi gazdasága tagjaként folytatott őstermelői tevékenység esetében az e tevékenység megkezdésének adóévet megelőzően elhatárolt veszteséget a mezőgazdasági őstermelő - a családi őstermelői tevékenységből származó, rá jutó jövedelmével szemben - egyénileg számolja el.

A korábbi években elhatárolt veszteség összegét a tárgyévi jövedelem 50 százalékáig lehet figyelembe venni. Ha az adóévben keletkezett veszteség összegét a megelőző két adóév jövedelmével szemben kívánja az őstermelő érvényesíteni, akkor az egyes adóévekre a veszteség 30 százaléka vihető vissza, és a veszteség fennmaradó része – figyelemmel az 50 százalékos korlátra – a későbbi évek jövedelmével szemben érvényesíthető.⁵⁴ A veszteség összegét a keletkezésük sorrendjében lehet elszámolni.⁵⁵

A 2014-ben kezdődő adóév utolsó napjáig keletkezett, még nem érvényesített elhatárolt veszteség a 2014. december 31-én hatályos rendelkezések szerint írható le azzal, hogy az így elhatárolt veszteséget legkésőbb a 2025-ös adóévben lehet érvényesíteni.⁵⁶

⁵³ Szja tv. 22. § (1)–(5) bekezdés.

⁵⁴ Szja tv. 22. § (1) és (5) bekezdés.

⁵⁵ Szja tv. 22. § (3) bekezdés.

⁵⁶ Szja tv. 84/ZS § (6) bekezdés.

2.4.4. Az adóelőleg-megállapítás szabályai

A tételes költségelszámolást alkalmazó őstermelőnek is **negyedévente kell megállapítania és megfizetnie az adóelőleget**. Nem kell azonban adóelőleget megállapítani a bevételből, amíg annak összege az adóév elejétől összesítve az adóévben **nem haladja meg az éves minimálbér felét, azaz 1 004 400 forintot**.

Ha a bevétel ezt az összeghatárt meghaladta, akkor az adóelőleg-alapot az adóévben megszerzett összes őstermelői tevékenységből származó bevétel alapján kell megállapítani.

Az összevont adóalap a tételes költségelszámolást alkalmazó őstermelőnél is csökkenthető az adóalap-kedvezményekkel.

A tételes költségelszámolást alkalmazó mezőgazdasági őstermelő a megállapított adót tovább csökkentheti az őstermelői adókedvezmény összegével.

2.4.5. Az őstermelői adókedvezmény⁵⁷

A tételes költségelszámolást választó mezőgazdasági őstermelőt az e tevékenységéből származó jövedelme utáni adó összegéből legfeljebb 100 ezer forint adókedvezmény illeti meg, amely mezőgazdasági csekély összegű, de minimis támogatásnak, vagy halászati csekély összegű, de minimis támogatásnak számít.

Az őstermelői tevékenységből származó jövedelem adóját úgy kell kiszámítani, hogy meg kell határozni az összevont adóalap adóját e jövedelemmel együtt és nélküle is, és meg kell állapítani a két adóösszeg különbségét.

Az adókedvezmény akkor érvényesíthető, ha az őstermelő a bevallásában feltünteti az ügyfél-azonosítóját.⁵⁸

Ha az őstermelői tevékenységre tekintettel érvényesíthető adókedvezmény összege nem éri el a 100 ezer forintot, és e jövedelme mellett más összevonás alá eső jövedelme is van a magánszemélynek, úgy a könyvelőnek szabályszerű bizonylattal kifizetett díj őstermelői jövedelemmel arányos részével az őstermelői adókedvezmény 100 ezer forintra kiegészíthető.

⁵⁷ Sza tv. 39. §.

⁵⁸ Ez a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény alapján vezetett Egységes Mezőgazdasági Ügyfélnyilvántartási Rendszerben kérelemre nyilvántartásba vett ügyfél ügyfél-azonosítóját jelenti. Az őstermelők családi gazdasága tagjainak külön-külön kell rendelkezniük ügyfél-azonosítóval.

2.4.6. Bevallási szabályok

Ha a mezőgazdasági őstermelőnek az őstermelői tevékenységéből származó bevétele az adóévben **nem haladja meg az éves minimálbér felét, azaz 1 004 400 forintot, akkor a bevételéből nem kell jövedelmet számolnia és ezt a bevételét nem is kell bevallania.**⁵⁹

A további bevallási szabályok megegyeznek a 2.3.4. pontban írtakkal.

2.4.7. Nyilvántartási szabályok

A tételes költségelszámolást alkalmazó őstermelőnek is alapnyilvántartást kell vezetnie a 2.3.5. pontban írtak szerint azzal, hogy e kötelezettségét nem teljesítheti bevételi nyilvántartás, illetve az értékesítési betélap vezetésével.

Az őstermelőnek a részletező nyilvántartások közül csak azokat kell vezetnie, amelyek az adóköteles jövedelmének megállapításához szükségesek, például a tárgyi eszközök nyilvántartását, a gépjárműhasználati nyilvántartást.

2.5. A 10 százalékos költséghányad alkalmazása

Ha az őstermelő úgy dönt, hogy jövedelmét nem az átalányadózás vagy a tételes költségelszámolás szabályai szerint állapítja meg, akkor az őstermelői bevételét 10 százalékos költséghányaddal csökkentheti. Ekkor az őstermelő **bevételéből nem vonhat le bevételt csökkentő kedvezményt, és a költségek a 10 százalékos költséghányad levonásával elszámoltnak számítanak.**

A 10 százalékos költséghányad alkalmazásának időszakában a jövedelemszerző tevékenységéhez használt tárgyi eszközök – kivéve a személygépkocsit –, nem anyagi javak erre az időszakra jutó értékcsökkenési leírását elszámoltnak kell tekinteni. Az említett időszakban, minden évben az előző évekből fennmaradt összes elhatárolt veszteségből 20–20 százalékot szintén elszámoltnak kell tekinteni.⁶⁰

Az e jövedelemszámítási módszert választó őstermelőnél a bevétel adómentességére a 2.2. pontban, az adóelőleg megállapítására, az őstermelői adókedvezményre, továbbá a bevallási kötelezettségre a 2.4.4.–2.4.6. pontban írtak vonatkoznak. A nyilvántartás-vezetési kötelezettséget pedig a 2.3.5. pontban írtaknak megfelelően kell teljesíteni.

2.6. A méhészeti tevékenységet végzőkre vonatkozó speciális szabályok

Adómentes a mezőgazdasági őstermelő által előállított méhészeti termékek előállításából, értékesítéséből származó, az éves minimálbér felét meg nem haladó jövedelem.⁶¹

⁵⁹ Szja tv. 11. § (3) bekezdés.

⁶⁰ Szja tv. 18. § (3) bekezdés.

⁶¹ Szja tv. 1. számú melléklet 4.45. pont.

E szabály szempontjából méhészeti termékek a következők:

Megnevezés	Vámtarifaszám
Természetes méz, ideértve a lépes, a termelői és más természetes mézet, ipari mézet is	0409
Nyers méhviasz és feldolgozásimaradék-termék	152190 91-ből 152200 99-ből
Propolisz (méhszurok), továbbá méhpempő, méhkenyér Nyers virágpor, szárított virágpor Méhméreg Máshova nem sorolt méhészeti termék	130190-ből 0410-ből 121299 95-ből 300190 98-ből 210690 98-ből
Méhanyabölcső, párzatlan és párzott méhanya, méhcsalád, méhraj	010641 00-ből

Minden más, a táblázatban nem szereplő termék értékesítése esetén a bevételre nem alkalmazható az adómentesség.

Ha a méhészeti termékek értékesítéséből származó jövedelem másként nem állapítható meg, akkor azt a bevételek arányában kell meghatározni. Ez az összeg az adóévi őstermelésből származó jövedelemnek a méhészeti termékek értékesítéséből származó bevétel és az összes őstermelői bevétel arányában megállapított része.

Példa:

Egy mezőgazdasági őstermelő

- adóévi bevétele 24 millió forint,
- amiből 8 millió forint a méhészeti termékekből származó bevétel,
- az adóévi jövedelem 6 millió forint.

A teljes jövedelem 8/24-ed része, vagyis egyharmada, azaz 2 millió forint tekintendő a méhészeti tevékenység jövedelmének.

Ebből a jövedelemből 1 004 400 forint adómentes, azaz az adóévi adóköteles jövedelem:
 $6\,000\,000 - 1\,004\,400 = 4\,995\,600$ forint.

2.6.1. Átalányadózást alkalmazó, méhészeti tevékenységet végző őstermelők adómentessége⁶²

A méhészeti tevékenységgel is foglalkozó átalányadózó mezőgazdasági őstermelő a **méhészetre vonatkozó adómentes szabályt és az átalányadózókra vonatkozó adómentes szabályt⁶³ együttesen alkalmazhatja.**

Adómentes az átalányadózó őstermelő méhészeti termékek vagy részben méhészeti termékek értékesítéséből származó bevétele alapján megállapított őstermelői jövedelméből

- a) a méhészeti termékek előállításából származó bevétel nélkül számított bevétel alapján megállapított jövedelemnek az éves minimálbér felét meg nem haladó része, vagy
- b) az a) pont szerinti jövedelemnek és a méhészeti termékek előállításából származó bevétel alapján megállapított jövedelemnek az éves minimálbért meg nem haladó része.

Így tehát **az átalányadózó, méhészeti tevékenységet folytató őstermelő méhészeti termékekből származó jövedelme minden esetben adómentes.** A nem méhészeti termékből származó jövedelem pedig csak az éves minimálbér feléig lehet adómentes.

Példa:

		„A”	„B”	„C”
1.	Adóévi őstermelői jövedelem	1 000 000 Ft	1 500 000 Ft	1 500 000 Ft
2.	Nem méhészeti termékek előállításából származó jövedelem	200 000 Ft	1 100 000 Ft	300 000 Ft
3.	Ebből adómentes (2., de legfeljebb 1 004 400 Ft)	200 000 Ft	1 004 400 Ft	300 000 Ft
4.	Ebből adóköteles (2.– 3.)	0 Ft	95 600 Ft	0 Ft
5.	Méhészeti termékek előállításából származó jövedelem (1.– 2.)	800 000 Ft	400 000 Ft	1 200 000 Ft
6.	Ebből adómentes (5., de legfeljebb 2 008 800 Ft – 3.)	800 000 Ft	400 000 Ft	1 200 000 Ft
7.	Összes adómentes jövedelem (3.+ 6.)	1 000 000 Ft	1 404 400 Ft	1 500 000 Ft
8.	Adóköteles jövedelem (1.– 7.)	0 Ft	95 600 Ft	0 Ft

Az „A” őstermelő nem méhészeti termékek előállításából származó jövedelme nem haladja meg az éves minimálbér felét, így a teljes jövedelme adómentes.

A „B” őstermelő nem méhészeti termékek előállításából jövedelme meghaladja az éves minimálbér felét, így a felettes rész adóköteles.

⁶² Szja tv. 1. számú melléklet 4.46. pont

⁶³ Szja tv. 1. számú melléklet 4.26. pont

A „C” őstermelő nem méhészeti termékek előállításából származó jövedelme nem haladja meg az éves minimálbér felét, így a teljes jövedelme szintén adómentes.

2.6.2. A méhészeti termékek előállításával foglalkozó őstermelők speciális adóelőleg-megállapítási szabályai

Ha az őstermelői bevétel méhészeti termékek előállításából származik, és az őstermelő e bevétel alapján megállapított adóelőleg-alapja az adóév elejétől összesítve az adóévben az éves minimálbér felét nem haladja meg, akkor **a bevételből nem kell adóelőleget megállapítani.** Ha azonban e bevétel ezt az értékhatárt meghaladta, akkor adóelőleget – e tevékenység adóelőleg-alapja után – csak az említett összeget meghaladó adóelőleg-alap után kell fizetni.⁶⁴

Nem kell adóelőleget megállapítania az átalányadózó őstermelőnek, ha őstermelői bevétele méhészeti termékek vagy részben méhészeti termékek előállításából származik és

- a) a méhészeti termékek előállításából származó bevétel nélküli őstermelői bevételei alapján megállapított adóelőleg-alapja az adóév elejétől összesítve az adóévben az éves minimálbér felét nem haladja meg, és
- b) az a) pont szerinti adóelőleg-alapja és a méhészeti termékek előállításából származó őstermelői bevétele alapján megállapított adóelőleg-alapja az adóév elejétől összesítve az adóévben az éves minimálbért nem haladja meg.

Ha azonban az a) pont esetén az adóelőleg-alap az ott meghatározott értékhatárt meghaladta, az adóelőleget a b) pont szerint kell megfizetni.⁶⁵

2.7. Az őstermelők családi gazdasága tagjainak adózása⁶⁶

A családi őstermelői tevékenység esetén **az őstermelők családi gazdasága tagjainak az őstermelői jövedelemre ugyanazt az adózási módot kell alkalmazni,** az általános forgalmi adózás tekintetében is.

A tagok a családi őstermelői tevékenység időszakában egymással nem állhatnak munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban.

Az alkalmazandó **adózási módot az őstermelők családi gazdaságának képviselőjének kell bejelenteni a NAV felé** az őstermelők családi gazdasága minden tagja tekintetében. A bejelentéskor a képviselőnek fel kell tüntetni a tagok nevét és adóazonosító jelét is.

Az őstermelők családi gazdaságának tagjai **külön-külön tesznek eleget adókötelezettségüknek,** de **a bevételekről és a költségekről elegendő egy nyilvántartást vezetni.**

⁶⁴ Szja tv. 47. § (4) bekezdés c) pont.

⁶⁵ Szja tv. 47. § (4) bekezdés d) pont.

⁶⁶ Szja tv. 6. számú melléklet.

2.7.1. Az átalányadózás szabályai

Az őstermelők családi gazdasága tagjai az átalányadózást abban az esetben alkalmazhatják, **ha a családi őstermelői tevékenység keretében végzett őstermelői tevékenység bevétele az adóévben nem haladja meg a tagok (ideértve a képviselőt is) adóév utolsó napja szerinti létszáma és az éves minimálbér tízszerese szorzatának összegét, de legfeljebb az éves minimálbér negyvenszeresét, azaz 80 352 000 forintot.**

Példa:

Egy őstermelők családi gazdaságának három tagja van, a szülők és a felnőtt fiuk. A tagok az átalányadózást akkor alkalmazhatják, ha az általuk együttesen elért bevétel nem haladja meg az éves minimálbér 30-szorosát, azaz $2\,008\,800 \cdot 30 = 60\,264\,000$ forintot.

Ha 2021 júliusában belép az őstermelők családi gazdaságába a szülők másik gyermeke is, akkor az átalányadózás az éves minimálbér 40-szeresét meg nem haladó bevétel erejéig, azaz 80 352 000 forintig alkalmazható.

Ez a felső bevételi értékhatár, ezért ha júliusban a másik gyermek és annak házastársa is csatlakozik az őstermelők családi gazdaságához, akkor is 80 352 000 forint bevételi értékhatárig alkalmazható az átalányadózás.

Ha az őstermelők családi gazdaságának tagjai átalányadózást alkalmaznak, akkor a 2.1. pontban írt szabályokat kell irányadónak tekinteniük a jövedelem kiszámításához, az adómentesség érvényesítéséhez és az adókötelezettségek teljesítéséhez.

2.7.2. A tételes költségelszámolás szabályai

Ha az őstermelők családi gazdaságának tagjai az őstermelők családi gazdaságát alapító szerződés alapján **nem egyenlő arányban részesednek a nyereségből és viselik a veszteséget**, akkor a családi őstermelői tevékenységet folytató őstermelő e tevékenységből származó bevételét és azzal kapcsolatos költségét az őstermelők családi gazdaságát alapító szerződésben meghatározott módon állapítja meg.

Ha a tagok egyenlő arányban részesednek a nyereségből és viselik a veszteséget, akkor a családi őstermelői tevékenységet folytató őstermelő e tevékenységből származó bevételét és azzal kapcsolatos költségét a közösen elért összes bevételnek, illetve összes költségnek a tagok számával történő elosztásával állapítja meg.

A bevételek és költségek igazolására bármelyikük nevére kiállított bizonylat egyenértékű.

A gépjármű használatával összefüggő költségeket a családi őstermelői tevékenységüket folytató tagok csak azonos elszámolási mód választásával vehetik figyelembe, a tagok közül azonban csak annak a költségét – a tag nevére és a gépjármű rendszámára kiállított számla,

számlák alapján –, aki egyébként az Szja tv. szerint jogosult a gépjárműhasználattal összefüggő költségelszámolásra.

Ha az őstermelők családi gazdaságának tagja év közben meghal vagy kilép – együttesen: kiválik – a közös gazdálkodásból, akkor a kiváló tag jövedelmét úgy kell meghatározni, hogy a kiválás időpontjáig megszerzett bevételt és a költségeket fel kell osztani az addig közös tevékenységet folytató családtagok között. Ettől eltérően a tagok megállapodhatnak a kiválás előtti időszakot érintő, de azt követően érkező bevételek és felmerült költségek megosztásának a módjáról.

A közös gazdálkodást tovább folytató tagok és az esetlegesen év közben belépő új tag vagy tagok jövedelmét év végén úgy kell meghatározni, hogy az őstermelők családi gazdasága év végén meglévő tagjai által az adóévben megszerzett összes bevételt és elismert költséget (aminek nem része a kilépők részére elszámolt bevétel és költség) az előzőekben meghatározottak szerint az év végén fennálló taglétszám figyelembevételével kell felosztani.

A tételes költségelszámolást alkalmazó tagoknak a 2.4. pontban írt rendelkezések szerint kell eljárniuk.

Az őstermelők családi gazdasága tagjaként folytatott őstermelői tevékenység esetében az e tevékenység megkezdésének adóévét megelőzően elhatárolt veszteséget a mezőgazdasági őstermelő – a családi őstermelői tevékenységből származó, rá jutó jövedelmével szemben – egyénileg számolja el.⁶⁷

Az értékcsökkenési leírás elszámolásakor az adóév utolsó napján az őstermelők családi gazdasága tagjának számító magánszemély az őstermelők családi gazdaságához tartozó tárgyi eszköznek, nem anyagi javaknak az üzembe helyezés időpontjára megállapított beruházási költségét – választása szerint – az üzembe helyezés adóévében jogosult egy összegben költségként elszámolni.⁶⁸

Az átalányadózásra és a tételes költségelszámolásra is igaz, hogy ha a kiegészítő tevékenység, tevékenységek bevétele meghaladja az őstermelők családi gazdasága teljes bevételeinek a negyedét, akkor a kiegészítő tevékenységből származó teljes bevétel az önálló tevékenységből származó jövedelemre vonatkozó szabályok szerint válik adókötelessé.

Tételes költségelszámolásnál az őstermelői bevételnek nem tekinthető, kiegészítő tevékenységből származó bevétel és költség elszámolásakor is az őstermelők családi gazdasága alapító okiratában rögzített felosztási mód szerint kell eljárni.⁶⁹

⁶⁷ Szja tv. 22. § (3) bekezdés.

⁶⁸ Szja tv. 3. számú melléklet III/1. pont.

⁶⁹ Szja tv. 6. számú melléklet 6. pont.

2.8. A családi mezőgazdasági társaság által a tagoknak juttatott jövedelem adózása

A családi mezőgazdasági társaságként nyilvántartásba vett gazdasági társaság, szövetkezet vagy erdőbirtokossági társulat az Szja tv. alkalmazásában **társas vállalkozásnak** számít.⁷⁰

Így olyankor, ha a családi mezőgazdasági társaság tagja munkaviszonyban dolgozik a társaságban, vagy személyesen részt vesz a társas vállalkozás tevékenységében, vagy ellátja a vezető tisztségviselői tevékenységet, és e tevékenységéért díjazást kap, akkor a munkabére vagy a személyes közreműködői díja **nem önálló tevékenységből származó jövedelemként** adóköteles.⁷¹

Ha pedig a társas vállalkozás a számviteli szabályok szerint osztalékot állapít meg és fizet a tagjainak, akkor az **osztalék után a tagnak 15 százalékos személyi jövedelemadót és 15,5 százalékos szociális hozzájárulási adót kell fizetnie**, utóbbit a hozzájárulás-fizetési felső határig.⁷²

Speciális **adómentes szabály**⁷³ vonatkozik **a társas vállalkozás által a tagjának juttatott bevételre**, amely a családi mezőgazdasági társaságoknál is alkalmazható. E szerint adómentes az az összeg, amelyet a társas vállalkozás tagja kap

- a) a termőföldhasználati jogosultságának mező-, erdőgazdasági hasznosításra átengedése címén,
- b) a társas vállalkozástól, jogszabály vagy nemzetközi szerződés rendelkezése alapján folyósított, költségek fedezetére vagy fejlesztési célra adott támogatásnak nem tekinthető mezőgazdasági támogatás címén,⁷⁴
- c) támogatásként a termőföldvásárlással kapcsolatos jelzáloghitele törlesztéséhez, feltéve, hogy a termőföld mező-, erdőgazdasági hasznosítás céljából a juttatással érintett törlesztési időszakban a társas vállalkozás használatában áll és arra a törlesztési időszakra, amelyre e juttatást a tag kapja, az adott földterület után az a) pont szerinti juttatásban nem részesül,
- d) támogatásként, termőföld vásárlásához, feltéve, hogy a termőföldet mező-, erdőgazdasági hasznosítás céljára legalább 15 évig ingyenesen a társas vállalkozás használatába adja.

A társas vállalkozás által a tagjainak juttatott a–d) pontok szerinti adómentes összegek több tagnak történő juttatás esetén sem haladhatják meg az adóévben összesítve az 50 millió forintot.

⁷⁰ Szja tv. 3. § 33. pont.

⁷¹ Szja tv. 24. § (1) bekezdés, 25. § (1) bekezdés.

⁷² Az Szja tv. 66. §-a és a Szochó tv. 1. § (5) bekezdés c) pontja alapján. A szociális hozzájárulásiadó-fizetési felső határ a minimálbér összegének huszonnégyeszerese, 2021-ben 3 864 000 forint.

⁷³ Szja tv. 1. számú melléklet 4.37. pont.

⁷⁴ Ilyen támogatás lehet például a társas vállalkozás által a tagnak átadott egységes területalapú támogatás vagy a zöldítési támogatás.

Ha a társas vállalkozás által a tagjának, tagjainak juttatott a–d) pontok szerinti adómentes összegek az említett értékhatárt meghaladják, a meghaladó részt – több, juttatásban részesülő tagnál a juttatások értékének arányában – a magánszemély által a tárgyév utolsó napján megszerzett egyéb jövedelemként kell figyelembe venni, amelyet nem terhel adóelőleg-fizetési kötelezettség.

2.9. A mezőgazdasági őstermelőnek kifizetést teljesítő kifizető adókötelezettségei

Ha a mezőgazdasági őstermelő az őstermelői tevékenysége során előállított terméket, terményt az Art. szerinti kifizetőnek értékesíti, akkor a kifizetőnek nem kell adóelőleget megállapítania az őstermelői tevékenységből származó bevételből, ha a magánszemély legkésőbb a kifizetéskor, juttatáskor e jogállását igazolja.⁷⁵

A NÉBIH honlapján elérhető őstermelői nyilvántartás adatai alapján ellenőrizhető az őstermelő FELIR azonosítója, illetve az őstermelő e jogállását a NAK nyilvántartásba vételi eljárása során hozott bejegyző határozattal is igazolhatja.⁷⁶

A kifizetőnek ezeket a kifizetéseket is fel kell tüntetnie a 2108-as számú havi adó- és járulékbevallásban,⁷⁷ megjelölve azt, hogy azért nem vont le adóelőleget az általa kifizetett bevételből, mert a magánszemély igazolta felé az őstermelői jogállását.

Ha a kifizetőnek értékesítő őstermelő a nyilvántartási kötelezettségét értékesítési betétlap vezetésével teljesítheti, akkor az értékesítési betétlapra a mezőgazdasági őstermelő vagy helyette a kifizető is bejegyezhet adatot. Utóbbi akkor lehetséges, ha az őstermelő a bevétel kifizetésekor, juttatásakor nem azt nyilatkozta a kifizetőnek, hogy a bevételt maga jegyzi be az értékesítési betétlapra.⁷⁸

3. A mezőgazdasági őstermelők biztosítása és járulékfizetése

A mezőgazdasági őstermelő⁷⁹ biztosított, ha a Tbj.-ben meghatározott feltételeknek megfelel.

3.1. Az őstermelők biztosításának szabályai⁸⁰

Biztosított a mezőgazdasági őstermelő, kivéve

- az őstermelők családi gazdaságának kiskorú tagját,

⁷⁵ Szja tv. 46. § (4) bekezdés a) pont.

⁷⁶ A Csgtv. 13. § (1) bekezdés 7. pontja és 13. § (2) bekezdése, valamint a családi gazdaságokról szóló törvény végrehajtásáról szóló 665/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése.

⁷⁷ Art. 50. § (2) bekezdés.

⁷⁸ Szja tv. 5. számú melléklet I. fejezet 6.3. pont.

⁷⁹ Mezőgazdasági őstermelő az Szja tv. 3. §-ának 18. alpontjában meghatározott személy.

⁸⁰ Tbj. 6. § (1) bekezdés h) pont.

- az egyéb jogcímen – ide nem értve a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony szerint, például megbízási, vállalkozási szerződés alapján munkát végző, választott tisztségviselő – biztosítottat,
- a saját jogú nyugdíjast, illetve azt az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

A mezőgazdasági őstermelő biztosítási kötelezettségének időtartama:⁸¹

- a mezőgazdasági őstermelő nyilvántartásba vétele napjától a nyilvántartásból törlése napjáig,
- a biztosítást kizáró körülmény⁸² megszűnése utáni naptól a biztosítást kizáró körülmény bekövetkezésének napjáig áll fenn.

3.2. A mezőgazdasági őstermelő járulékfizetése⁸³

A mezőgazdasági őstermelő – ideértve a tevékenységét a tárgyévben kezdő mezőgazdasági őstermelőt is⁸⁴ – **a minimálbér⁸⁵ 92 százalékának megfelelő összeg után fizeti meg a 18,5 százalék társadalombiztosítási járulékot.**

A mezőgazdasági kistermelőre 2021-ben speciális szabály vonatkozik. A 2020. december 31-én hatályos Szja tv. szerinti **mezőgazdasági kistermelő 2021-ben a tárgyévet megelőző évi – támogatások nélküli – bevételének 15 százaléka után fizeti meg a társadalombiztosítási járulékot.**

A mezőgazdasági őstermelő a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében az adóévre vonatkozóan nyilatkozattal vállalhatja, hogy a társadalombiztosítási járulékot az előzőekben meghatározott járulékalapnál (minimálbér 92 százaléka, illetve a tárgyévet megelőző évi bevétel 15 százalékának egytizenketted része) magasabb összeg után fizeti meg.

A mezőgazdasági őstermelő a magasabb járulékalap választásáról a negyedévre vonatkozó járulékbevallásában nyilatkozik a NAV-nak. A tárgyév első negyedévre vonatkozó járulékbevallásban megtett nyilatkozat az adóévre, az ezt követő időszakra vonatkozó járulékbevallásban megtett nyilatkozat az adóév bevallással le nem fedett, az adóévből még hátralévő időszakra szól. A nyilatkozat az Art. szerinti végrehajtható okiratnak számít.

⁸¹ Tbj. 14. §.

⁸² A Tbj. 6. § (1) bekezdésének h) pontjában meghatározott.

⁸³ Tbj. 41. §.

⁸⁴ Kezdő mezőgazdasági őstermelő: az a személy, aki a tárgyévet megelőző évben nem volt mezőgazdasági őstermelő.

⁸⁵ Minimálbér: a tárgyhónap első napján érvényes, a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók részére megállapított személyi alpbér kötelező legkisebb havi összege, 161 000 forint. 2021. február 1-jétől 167 400 forint. Ennek megfelelően 2021. január hónapra havi 148 120 forint, február 1-jétől 154 008 forint a járulék alapja

Az előzőektől eltérően az év közben biztosítottá váló mezőgazdasági őstermelő az adóévben első ízben benyújtott járulékbevallásban nyilatkozhat magasabb járulékalap választásáról. Nyilatkozata a biztosítási kötelezettség első napjától az adóévre szól és az Art. szerint végrehajtható okiratnak számít.

A mezőgazdasági őstermelőnek **nem kell járulékot fizetni**⁸⁶ arra az időtartamra, amely alatt

- táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban, gyermekgondozási díjban,
- gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesül – kivéve, ha a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermekek otthongondozási díja, illetve az ápolási díj folyósításának időtartama alatt őstermelői tevékenységét személyesen folytatja,
- csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül,
- katonai szolgálatot teljesítő önkéntes katona,
- fogvatartott.

A gyermekvállalást segítő intézkedések nyomán lehetővé vált, hogy az arra jogosult személy egyidejűleg több jogcímen részesüljön ellátásban, például gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban.

Az egyidejűleg csecsemőgondozási díjban vagy gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban is részesülő – tevékenységét személyesen végző – mezőgazdasági őstermelő a minimálbér 92 százaléka, a tárgyévet megelőző évi bevétel 15 százalékaának egytizenketted része, a választott járulékalap vonatkozásában mentesül a járulékfizetési kötelezettség alól.

3.3. A biztosított mezőgazdasági őstermelő családi járulékkedvezménye⁸⁷

A biztosított mezőgazdasági őstermelő a családi járulékkedvezmény negyedéves összegét saját maga állapítja meg.

Az érvényesíthető családi járulékkedvezmény negyedéves összege a családi kedvezmény negyedévre eső összege – közös igénybevételnél a biztosított mezőgazdasági őstermelőre jutó összege – és a mezőgazdasági őstermelésből származó jövedelem vagy az átalányban megállapított jövedelem negyedéves összege után megállapított személyi jövedelemadó adóelőlegalap-különbözetének – ha az pozitív – 15 százaléka, de legfeljebb a mezőgazdasági őstermelőt a tárgynegyedévben terhelő társadalombiztosítási járulék összege.

⁸⁶ Tbj. 41. § (6) bekezdés.

⁸⁷ Tbj. 80. § (3) bekezdés.

A biztosított mezőgazdasági őstermelő **a negyedéves családi járulékkedvezményét úgy érvényesíti, hogy az annak megfelelő összeget társadalombiztosítási járulékként nem fizeti meg a NAV-nak.**

A családi járulékkedvezmény negyedéves összegét nem érvényesítheti az, aki az Szja tv. szerint nem jogosult családi kedvezményre.

3.4. Nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése⁸⁸

A biztosított mezőgazdasági őstermelő elektronikusan vagy az erre a célra rendszeresített T1041 nyomtatványon jelenti be saját biztosításával kapcsolatban a biztosítási jogviszonyának kezdetét, kódját, megszűnését, a biztosítás szünetelésének időtartamát. A bejelentést

- a biztosítás kezdetére vonatkozóan legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján,
- a jogviszony megszűnését 8 napon belül

kell teljesíteni.⁸⁹

A mezőgazdasági őstermelő **a társadalombiztosítási járulékot** az Art. rendelkezései szerinti adattartalommal **elektronikusan negyedévente, a negyedévet követő hónap 12-éig vallja be, és a bevallás benyújtására előírt határidőig fizeti meg a NAV-nak.**

A mezőgazdasági őstermelő a családi járulékkedvezmény negyedéves összegét a járulékokról szóló bevallásában vallja be. A bevallás száma: 2158.

4. A mezőgazdasági őstermelők szociális hozzájárulási adója⁹⁰

4.1 A szociális hozzájárulási adó alapja:

a) Biztosított mezőgazdasági őstermelőnél

A mezőgazdasági őstermelőt – ideértve a tevékenységét a tárgyévben kezdő mezőgazdasági őstermelőt is – a saját maga után évente terhelő adó alapja a tárgyévi összevont adóalapba tartozó őstermelői tevékenységből származó jövedelme, de havonta legalább a minimálbér, azaz 161 000 forint.⁹¹ Ha az őstermelő a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében nyilatkozatot tett⁹², akkor a szociális hozzájárulási adót legalább a vállalt összeg adóévre számított összege után köteles megfizetni.

⁸⁸ Tbj. 66. §.

⁸⁹ Art. 1. számú melléklet 3. pont.

⁹⁰ Szcho tv. 7. §.

⁹¹ A mezőgazdasági őstermelő által alkalmazandó minimálberről részletesebb tájékoztatás:

https://www.nav.gov.hu/nav/ado/jarulek/Megemelt_minimalber_e20210212.html

⁹² Tbj. 41. §.

Az éves minimálbér felét, azaz 1 004 400 forintot az adóévben meg nem haladó őstermelői tevékenységből származó bevétellel rendelkező, járulékfizetésre kötelezett mezőgazdasági őstermelő adó fizetésére nem kötelezett, kivéve, ha a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalja, hogy magasabb összeg után fizeti meg a társadalombiztosítási járulékot. Ekkor a mezőgazdasági őstermelőt a saját maga után évente terhelő adó alapja a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg adóévre megállapított összege.

E körbe tartozik az a biztosított őstermelő is, aki a tárgyévet megelőző évben – támogatásoktól eltekintve – nem szerzett őstermelői bevételt, így járulékalap hiányában járulékfizetésre nem kötelezett. Ettől függetlenül szociális hozzájárulási adókötelezettsége fennáll, ha az őstermelői tevékenységből származó – támogatások nélküli – bevétele az adófizetési kötelezettséget eredményező értékhatárt, azaz 1 004 400 forintot az adóévben meghaladja.

b) Biztosított átalányadózó mezőgazdasági őstermelőnél

Az előzőektől eltérően az átalányadózást választó, járulékfizetésre kötelezett mezőgazdasági őstermelőt saját maga után havonta terhelő adó alapja a minimálbér, azaz 161 000 forint, vagy a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg adóévre megállapított összege. Az éves minimálbér ötszörösét, azaz 10 044 000 forintot az adóévben meg nem haladó őstermelői tevékenységből származó – támogatások nélküli – bevétellel rendelkező, átalányadózást választó járulékfizetésre kötelezett mezőgazdasági őstermelő adó fizetésére nem kötelezett, kivéve, ha a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalja, hogy magasabb összeg után fizeti meg a társadalombiztosítási járulékot. Ekkor a mezőgazdasági őstermelőt a saját maga után évente terhelő adó alapja a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg adóévre megállapított összege.

Ha az adóalapot az előzőek szerint megállapító mezőgazdasági őstermelő e jogállással nem rendelkezik az adóév minden napján, vagy más okból nem tekinthető az adó alanyának az adóév minden napján, akkor az adó alapja

- az a) pont szerint adófizetésre kötelezett őstermelő esetében az összevont adóalapba tartozó az őstermelői tevékenységből származó jövedelme, de legalább az adóalanyiség időtartamának minden napjára számítva a minimálbér vagy a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg harmincad része,
- a b) pont szerint adófizetésre kötelezett őstermelő esetében az adóalanyiség időtartamának minden napjára számítva a minimálbér vagy a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében havonta vállalt összeg harmincad része.

Az adóalapot az a)–b) pont szerint megállapító mezőgazdasági őstermelő, az őt saját maga után terhelő adó alapjának megállapításkor nem veszi számításba azt a napot, amelyen

- a) táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban, gyermekgondozási díjban részesül,

- b) gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában, ápolási díjban részesül – kivéve, ha a gyermekgondozást segítő ellátás, gyermekek otthongondozási díja, ápolási díj folyósítása alatt a mezőgazdasági őstermelő e tevékenységét személyesen folytatja,
- c) csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül,
- d) önkéntes tartalékos katonaként katonai szolgálatot teljesít,
- e) fogvatartott.

Ezekben az esetekben az adó alapja

- az a) pont szerinti mezőgazdasági őstermelő tekintetében az összevont adóalapba tartozó őstermelői tevékenységből származó jövedelme, de legalább a minimálbér vagy a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg harmincad része azokra a napokra, amelyekre az adófizetési kötelezettség fennáll,
- a b) pontban nevesített mezőgazdasági őstermelő vonatkozásában a minimálbér vagy a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg harmincad része azokra a napokra, amelyekre az adófizetési kötelezettség fennáll.

c) Biztosítottak nem minősülő mezőgazdasági őstermelő

A járulékfizetésre nem kötelezett⁹³ mezőgazdasági őstermelőt a saját maga után terhelő adó alapja

- a tárgyévi összevont adóalapba tartozó őstermelői tevékenységből származó jövedelem, azzal, hogy adó fizetésére nem kötelezett
 - az éves minimálbér felét, azaz 1 004 400 forintot az adóévben meg nem haladó őstermelői tevékenységből származó – támogatások nélküli – bevétellel rendelkező mezőgazdasági őstermelő,
 - az éves minimálbér ötszörösét, azaz 10 044 000 forintot az adóévben meg nem haladó őstermelői tevékenységből származó – támogatások nélküli – bevétellel rendelkező, átalányadózást választó mezőgazdasági őstermelő.

A fizetendő adó az adóalap 15,5 százaléka⁹⁴.

A Tbj. szerint saját jogú nyugdíjasnak minősülő mezőgazdasági őstermelő összevont adóalapba tartozó őstermelői tevékenységből származó 2021. évi jövedelme mentes a szociális hozzájárulási adó alól.⁹⁵

⁹³ A Tbj. 41. §-a alapján.

⁹⁴ Szcho tv. 2. § (1) bekezdés.

⁹⁵ Szcho tv. 5. § (1) bekezdés j) pontja szerint.

A járulékfizetésre nem kötelezett mezőgazdasági őstermelők közül így csak az kötelezett szociális hozzájárulási adó fizetésére, aki:

- az őstermelők családi gazdaságának kiskorú tagja,
- egyéb jogcímen biztosított (lásd 3.1. pont),
- özvegyi nyugdíjban részesül, és az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

4.2 A szociális hozzájárulási adó és adóelőleg fizetésének és bevallásának szabályai:

Az a)-b) pontokban meghatározott biztosított mezőgazdasági őstermelő a minimálbér vagy a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében vállalt összeg alapján – figyelemmel az adófizetési kötelezettség alóli mentesítésre vonatkozó szabályokra is – negyedévente adóelőleget állapít meg, amelyet a negyedévet követő hónap 12-éig fizet meg. A minimálbér alapján adófizetésre kötelezett őstermelő a tárgyévben először arra a negyedévre fizet adóelőleget, amelyben az őstermelői tevékenységből származó – támogatások nélküli – bevétele az éves minimálbér felét, azaz 1 004 400 forintot, illetve átalányadózó őstermelő esetében az éves minimálbér ötszörösét, azaz 10 044 000 forintot meghaladja.⁹⁶

Ez a szabály tehát nem vonatkozik arra a mezőgazdasági őstermelőre, aki a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében magasabb összeg után fizeti meg a társadalombiztosítási járulékot. Ezen személyi kör bevételi értékhatártól függetlenül teljesíti negyedéves adóelőleg-fizetési kötelezettségét a vállalt összeg alapulvételével.

A tárgyévre vonatkozóan a NAV közreműködése nélkül elkészített bevallásban vagy a NAV által összeállított adóbevallási tervezet felhasználásával elkészített személyijövedelemadó-bevallásban kell az előlegként megfizetett adót elszámolni, az adóbevallás benyújtásának határidejéig a különbözetet megfizetni, és a bevallás megfelelő rovatában lehet a túlfizetésként mutakozó különbözet összegéről rendelkezni.

A c) pontban meghatározott járulékfizetésre nem kötelezett őstermelő adóelőleg fizetésére nem kötelezett. Az adót a személyijövedelemadó-bevallásában vagy a NAV által összeállított adóbevallási tervezet felhasználásával elkészített személyijövedelemadó-bevallásban a bevallásra előírt határidőig állapítja meg, vallja be, és a bevallás benyújtásának határidejéig fizeti meg.

A mezőgazdasági őstermelőkre vonatkozó közös szabály szerint mentesül az őstermelő a bevallási kötelezettség alól, ha az adóévben a tevékenységből származó – támogatások nélküli – bevétele nem haladja meg a rá vonatkozó bevételi értékhatárt, és ezért adó fizetésére nem kötelezett.⁹⁷

⁹⁶ Szcho tv. 22. § (1) bekezdése.

⁹⁷ Szcho tv. 22. § (3)

A mezőgazdasági őstermelő által fizetett szociális hozzájárulási adó költségkénti elszámolásáról a „Szociális hozzájárulási adó költségkénti elszámolása” című részben tájékozódhat.

5. Az áfakötelezettséggel kapcsolatos tudnivalók

Tekintettel arra, hogy az Szja tv. szerinti mezőgazdasági őstermelő tevékenysége áfaalanyiságot eredményezhet, az információs füzetnek ez a része az **áfaalany őstermelőkre** vonatkozó szabályokat ismerteti.

Az Áfa tv. szabályai alapján áfafizetési kötelezettség terheli az adóalanyt a belföldön ellenérték fejében teljesített termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása után.⁹⁸

Az Áfa tv. adóalanyiságra vonatkozó főszabályából következően az a jogképes magánszemély tekintendő áfaalanynak, aki független formában – például nem munkaviszonyban, munkaviszony jellegű jogviszonyban – gazdasági tevékenységet, vagyis ellenérték elérésére irányuló vagy azt eredményező, üzletszerű, rendszeres vagy tartós tevékenységet folytat.⁹⁹ E főszabályból következően:

- A magánszemély adóalanyisága valamennyi gazdasági tevékenységére kiterjed. Így például az egyéni vállalkozóként és őstermelőként is gazdasági tevékenységet végző magánszemély az Áfa tv. alkalmazásában egy adóalanynak számít. Ezért e törvény alapján nem értelmezhető például ugyanazon személy egyéni vállalkozása és „őstermelése” között megvalósuló termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás sem.
- A magánszemély Szja tv. szerinti mezőgazdasági őstermelői tevékenysége nem eredményez automatikusan áfaalanyiságot. Nem áfaalany például az olyan magánszemély, aki saját szükségletei fedezése céljából termel és legfeljebb az esetlegesen keletkező felesleget értékesíti, még akkor sem, ha érvényes őstermelői igazolvánnyal rendelkezik, feltéve természetesen, hogy egyéb gazdasági tevékenysége nincs. Az áfa alanyává csak azok az őstermelők válnak, akik a saját nevükben végzik a termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást.

5.1. Mezőgazdasági tevékenység – kompenzációs felár

Az Áfa tv.-nek saját mezőgazdasági tevékenység fogalma van. Az e fogalomnak megfelelő mezőgazdasági tevékenységet végző áfaalany – függetlenül attól, hogy magánszemély, társaság, szövetkezet vagy egyéb szervezet – e tevékenysége után különös adózási mód¹⁰⁰ szerint, **kompenzációs rendszerben adózik, ha az Áfa tv.-ben meghatározott feltételeknek megfelel**, vagyis különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany, **és különleges jogállását nem változtatta meg**, vagyis a kompenzációs rendszer alkalmazásáról nem mondott le.

⁹⁸Általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 2. §.

⁹⁹Áfa tv. 5. § (1) bekezdés és 6. §.

¹⁰⁰Áfa tv. XIV. fejezet.

Az Áfa tv. alkalmazásában az olyan termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás **tekinthető mezőgazdasági tevékenységnek, amellyel összefüggésben az adóalanyt kompenzációs felár illeti meg.**

Mezőgazdasági tevékenység az Áfa tv. 7. sz. melléklet I. részében meghatározott termékek értékesítése, feltéve, hogy

- a termékek előállítását, feldolgozását az adóalany saját vállalkozásában végzi és
- a termék beszerzője olyan belföldi vagy külföldi áfaalany, illetve másik tagállambeli nem adóalany jogi személy, aki/amely kompenzációs felárra – ideértve a saját állama joga szerinti kompenzációs felárat is – nem jogosult.¹⁰¹

Mezőgazdasági tevékenység továbbá az Áfa tv. 7. sz. melléklet II. részében meghatározott szolgáltatások nyújtása, feltéve, hogy

- azok teljesítéséhez az adóalany saját vállalkozásának tárgyi eszközeit használja, egyéb módon hasznosítja, és
- a szolgáltatás igénybevevője olyan – belföldi vagy külföldi – áfaalany vagy másik tagállambeli nem adóalany jogi személy, aki/amely kompenzációs felárra – ideértve a saját állama joga szerinti kompenzációs felárat is – nem jogosult.¹⁰²

Az adózó akkor tekintendő különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanynak, ha az alábbi feltételek együttesen fennállnak:

- gazdasági céllal belföldön telepedett le, gazdasági célú letelepedés hiányában pedig lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye van belföldön,
- egészben vagy meghatározó részben mezőgazdasági tevékenységet folytat,
- mikrovállalkozás,
- önálló vállalkozás,
- nem élt a különleges jogállása megváltoztatásának a jogával.¹⁰³

Meghatározó részben mezőgazdasági tevékenységet folytató az olyan adóalany tekintendő:¹⁰⁴

- akinek a mezőgazdasági tevékenységen kívüli tevékenységéből származó – adót is tartalmazó – éves bevétele időarányosan nem haladja meg a 12 millió forintot, *vagy*
- akinek a mezőgazdasági tevékenységen kívüli tevékenységéből származó – adót is tartalmazó – éves bevétele időarányosan meghaladja ugyan a 12 millió forintot, a

¹⁰¹Áfa tv. 198. § (1) bekezdés a) és c) pont, 200. §.

¹⁰²Áfa tv. 198. § (1) bekezdés b) és c) pont, 200. §.

¹⁰³Áfa tv. 197. § (1) bekezdés.

¹⁰⁴Áfa tv. 198. § (2) bekezdés.

mezőgazdasági tevékenységből származó – kompenzációs felárat is tartalmazó – éves bevétele azonban időarányosan több, mint az egyéb tevékenységből származó – adót is tartalmazó – időarányos éves bevétele.

Az adóalanynak a mezőgazdasági **tevékenység megkezdésekor** az észszerűen várható bevételeket, a későbbiekben a tárgyévet megelőző év tényadatait kell figyelembe vennie a feltétel fennállásának vizsgálatakor.

Az, aki a **tárgyév évközi adatai alapján nem felel meg** a feltételnek, **nem köteles évközben megváltoztatni** a különleges jogállását. Ugyanakkor, ha a tárgyév végén összesített tárgyévi adatok alapján sem tekinthető meghatározó részben mezőgazdasági tevékenységet folytatónak, akkor a következő naptári évben nem alkalmazhatja a kompenzációs rendszert.

Az adóalany akkor tekintendő **mikrovállalkozásnak**, ha az éves nettó árbevétele legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg, és foglalkoztatottjai átlagos statisztikai állományi létszáma 10 főnél kevesebb.¹⁰⁵ Ahhoz, hogy az adóalany mikrovállalkozásnak minősülése megszűnjön, két egymást követő évben kell meghaladnia a 2 millió eurós bevételi értékhatárt, vagy a 10 fős átlagos statisztikai állományi létszámot.¹⁰⁶

Azt, hogy mikrovállalkozásnak minősül-e, a különleges jogállás fenntarthatósága szempontjából a kompenzációs rendszert alkalmazó adóalany **július elsején** kell vizsgálnia az előző két év adatai alapján. Nem befolyásolja a tárgyévi különleges jogállást az, ha ebben az időpontban nem minősül mikrovállalkozásnak, a tárgyévet követő két naptári évben azonban nem alkalmazhatja a kompenzációs rendszert.¹⁰⁷ Ezt a feltételt a tevékenységet kezdő, illetve az ezen adózási módra áttérő adóalanyánál a tevékenység megkezdésének, illetve az áttérés időpontjában kell vizsgálni.

Az adóalany **önálló vállalkozás** például akkor, ha egy másik vállalkozásban meglévő tulajdoni részesedése vagy szavazati joga legalább 25 százalék.¹⁰⁸ Az önálló vállalkozásnak minősülést a különleges jogállás fenntarthatósága szempontjából az ezen adózási módot alkalmazó adóalany **július elsején** kell vizsgálnia. Ha a különleges jogállású adóalany a tárgyév július elsején nem tekinthető önálló vállalkozásnak, az az adóalany tárgyévi különleges jogállását nem érinti, a következő két naptári évben azonban nem alkalmazhatja a kompenzációs rendszert.¹⁰⁹ Ezt a feltételt a tevékenységet kezdő, illetve az ezen adózási módra áttérő adóalanyánál a tevékenységkezdés, illetve az áttérés időpontjában kell vizsgálni.

Adószámmal a különleges jogállású adóalany **is rendelkeznie kell**, még akkor is, ha kizárólag kompenzációs felárra jogosító ügyletet teljesít. **A különleges jogállású adóalany a**

¹⁰⁵ A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Kkv. tv.) 3. § (3) bekezdés.

¹⁰⁶ Kkv. tv. 5. § (3) bekezdés.

¹⁰⁷ Áfa tv. 197. § (2) bekezdés.

¹⁰⁸ Kkv. tv. 4. § (2) bekezdés b) pont.

¹⁰⁹ Áfa tv. 197. § (2) bekezdés.

kompenzációs felárra jogosító ügyleteinél áfafizetésre nem kötelezett, és ezen ügyleteivel összefüggésben adólevonásra nem jogosult.¹¹⁰

A kompenzációs felár mértéke:

- **12 százalék** az Áfa tv. 7. számú melléklet I. rész A. pontjában meghatározott termékekre, például burgonya; étkezési célra alkalmas zöldségfélék, gyökerek, gumók; szőlő, ételmezési célra alkalmas gyümölcs és dió; fűszernövények; gabonafélék; különféle magvak; ipari és gyógynövények; mákgubó, takarmánynövények; feldolgozott, tartósított saját előállítású zöldség, gyümölcs, savanyúság; must és bor; borseprő, borkő, szőlőtörköly.¹¹¹
- **7 százalék** az Áfa tv. 7. számú melléklet I. rész B. pontjában meghatározott termékekre, például ló, szarvasmarha, juh, kecske, baromfi és más élő állat; halak, rákok, puhatestű és más gerinctelen vízi állatok; tej, tejtermék, friss tojás, természetes méz.¹¹²
- **7 százalék** az Áfa tv. 7. sz. melléklet II. részében meghatározott szolgáltatásokra, például talajművelés, aratás, cséplés, szüretelés, betakarítás, vetés, ültetés; mezőgazdasági termékek csomagolása és előkészítése piacra; mezőgazdasági termékek tárolása; egyes állatok gondozása, a mezőgazdasági vállalkozásban alkalmazott eszközök bérbeadása; permetezés, öntöző-, illetve vízlecsapoló berendezések üzemeltetése, fák nyesése és vágása.¹¹³

Ha az adóalany belföldön nyilvántartásba vett és kompenzációs felárra nem jogosult adóalanyként kompenzációs felárra jogosító terméket értékesít, szolgáltatást nyújt, mentesül a számlaadási kötelezettség alól, feltéve, hogy rendelkezik a terméket beszerző, szolgáltatást igénybevevő adóalany által kiállított **felvásárlási okirattal**.¹¹⁴

A felvásárlási okiratnak a következőket kell tartalmaznia:

- a felvásárlási okirat kibocsátásának keltét,
- az okirat sorszámát,
- a termékértékesítő, szolgáltatásnyújtó – a különleges jogállású adóalany – nevét, címét és adószámát,
- a terméket beszerző, szolgáltatást igénybevevő, vagyis a felvásárló nevét, címét és adószámát,
- az értékesített termék megnevezését, és annak megjelölésére legalább az Áfa tv.-ben alkalmazott vámtarifaszámot, az értékesített termék mennyiségét,
- a nyújtott szolgáltatás megnevezését, és ha az természetes mértékegységben kifejezhető, akkor a mennyiségét is,

¹¹⁰ Áfa tv. 199. §.

¹¹¹ Áfa tv. 201. § (2) bekezdés a) pont.

¹¹² Áfa tv. 201. § (2) bekezdés b) pont.

¹¹³ Áfa tv. 201. § (2) bekezdés b) pont.

¹¹⁴ Áfa tv. 202. §.

- a teljesítés időpontját, ha a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás nem az okirat kibocsátásának napján teljesül,
- a kompenzációs felár alapját, a kompenzációs felár nélküli egységárat, továbbá az alkalmazott árengedményt, ha azt az egységár nem tartalmazza,
- a kompenzációs felár mértékét,
- a kompenzációs felárat,
- a különleges jogállású adóalany és a tőle terméket beszerző, szolgáltatást igénybevevő adóalany aláírását.

A felvásárlási okiratot kizárólag a termék beszerzője, a szolgáltatás igénybevevője bocsáthatja ki; az ügyletről gyűjtőbizonylat, illetve egyszerűsített adattartalmú bizonylat nem állítható ki.¹¹⁵ A felvásárlói okiraton a kötelező adattartalmon kívüli bármely adat szerepeltethető, így például a kifizetésre vonatkozó adat is.

A felvásárlási okirat a felvásárló adólevonásijog-gyakorlásának tárgyi feltétele. A felvásárló a kompenzációs felárat levonható adóként csak a kompenzációs felárral növelt ellenérték maradéktalan megtérítésekor számolhatja el.¹¹⁶

A különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany a **különleges jogállásáról** bármikor – akár a tevékenység megkezdésekor, akár azután, tárgyév közben is – **lemondhat**. Ebben az esetben a NAV-hoz benyújtandó bejelentő-, változásbejelentő lapon nem elegendő a kompenzációs rendszer helyett alkalmazni kívánt adózási módot megjelölni; azt is jelezni kell, hogy ennek az adózási módnak az alkalmazására a kompenzációs rendszer helyett kerül sor. Ha a mezőgazdasági tevékenységet végző adóalany a különleges jogállásáról lemondott, a lemondásának évét követő második naptári év végéig nem alkalmazhatja a kompenzációs rendszert.¹¹⁷

5.2. Kompenzációs felárra nem jogosító ügyletek

A különleges jogállású – kompenzációs rendszert alkalmazó – adóalany **nem jogosult kompenzációs felárra az olyan termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása után**, amelynél a beszerző

- nem áfaalany, vagy
- olyan belföldön nyilvántartásba vett áfaalany, aki/amely különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytatóként jár el, kompenzációs rendszert alkalmaz, vagy
- olyan külföldi adóalany, aki/amely saját államának joga szerint mezőgazdasági termelőre vonatkozó különös adózási módot, kompenzációs rendszert alkalmaz.

¹¹⁵ Áfa tv. 202. § (4) bekezdés.

¹¹⁶ Áfa tv. 203–204. §.

¹¹⁷ Áfa tv. 197. § (3) bekezdés.

E beszerzők felé teljesített ügyleteknél a terméket értékesítő különleges jogállású, kompenzációs rendszert alkalmazó adóalanyt nem illeti meg kompenzációs felár, ugyanakkor az ügylet után – a választott adózási módjától függően – áfafizetési kötelezettség terhelheti, továbbá számla-, illetve nyugtadási kötelezettsége is van.

A beszerző személyétől függetlenül a különleges jogállású adóalany nem jogosult kompenzációs felárra akkor sem, ha az értékesített termék nem szerepel az Áfa tv. 7. sz. melléklet I. részében, illetve amely szerepel ugyan, de annak előállítását, feldolgozását nem maga végezte.

A beszerző személyétől függetlenül nem jogosult kompenzációs felárra a különleges jogállású adóalany akkor sem, ha szolgáltatásnyújtása nem szerepel az Áfa tv. 7. sz. melléklet II. részében, illetve ha bár szerepel ugyan, azonban annak nyújtásához nem hasznosította saját vállalkozása tárgyi eszközét.

Annak az adóalanynak, aki lemondott a különleges jogállásáról, nincs olyan ügylete, amely után kompenzációs felárra lenne jogosult.

5.2.1. Alanyi adómentesség

Az adóalany akkor választhat **alanyi adómentességet**,¹¹⁸ ha annak az áfatörvényben meghatározott feltételei fennállnak. Az alanyi adómentességet az adóalany a belföldi nyilvántartásba vételekor¹¹⁹ vagy a tárgyév előtti év utolsó napjáig választhat¹²⁰ a bejelentő-, változásbejelentő lapon. Alanyi adómentességet csak olyan adóalany választhat, akinek a termékértékesítéséért, szolgáltatásnyújtásáért megtérített vagy megtérítendő ellenérték – éves szinten göngyöltett összege – nem haladja meg a 12 millió forintot sem a tárgyév előtti évben ténylegesen, sem a tárgyévben észszerűen várhatóan.¹²¹

A **különleges jogállású adóalany**nak az alanyi adómentesség választásának bejelentésekor a bejelentő-, változásbejelentő lapon egyértelműen jelölnie kell, hogy a választott alanyi adómentesség mellett fenntartja-e a különleges jogállását, vagy az alanyi adómentesség választásával egyidejűleg lemond a különleges jogállásáról. Ha különleges jogállását fenntartja, az alanyi adómentesség választására jogosító 12 millió forintos értékhatárba nem számítandó bele kompenzációs felárra jogosító ügyleteinek ellenértéke.¹²²

Az alanyi adómentes adóalany – egyes értékesítései és beszerzései kivételével – **az alanyi adómentesség időszakában**

- adófizetésre nem kötelezett,

¹¹⁸ Áfa tv. XIII. fejezet.

¹¹⁹ Áfa tv. 189. §.

¹²⁰ Áfa tv. 192. § (2) bekezdés.

¹²¹ Áfa tv. 188. §. (1)–(2) bekezdés.

¹²² Áfa tv. 188. § (3) bekezdés g) pont.

- előzetesen felszámított adó levonására nem jogosult,
- számla-, illetve nyugtaadási kötelezettség terheli,
- csak olyan számlát bocsáthat ki, amelyben áfaösszeget, áfamértéket nem tüntet fel.¹²³

Nem járhat el alanyi adómentesként az adóalany, és ebből következően adófizetési kötelezettség terheli például akkor, ha a vállalkozásban tárgyi eszközként használt terméket értékesít; beépítés alatt álló vagy beépített új ingatlant, építési telket értékesít; adóköteles ingyenes ügyletet teljesít; terméket importál; külföldi által belföldön teljesített szolgáltatás után szolgáltatás-igénybevevőként válik adófizetésre kötelezetté.¹²⁴

Az alanyi adómentesség megszűnik

- ha az adóalany a tárgyév utáni évre már nem kívánja az alanyi adómentességet alkalmazni és az erre irányuló szándékát a tárgyév december 31-ig változásbejelentő lapon bejelenti a NAV-hoz,
- a 12 millió forintos értékhatárt meghaladja.¹²⁵

Ha az adóalany alanyi adómentessége az értékhatár meghaladása miatt szűnik meg, alanyi adómentességet a megszűnés évét követő két naptári évig nem választhat.¹²⁶

5.2.2. Általános szabályok szerinti adózás

Ha a különleges jogállású adóalany a **kompenzációs felárra nem jogosító ügyleteire nem választ alanyi adómentességet**, az ilyen termékértékesítései, szolgáltatásnyújtásai után az Áfa tv. általános szabályai szerint kell az adófizetési kötelezettségét teljesítenie, függetlenül attól, hogy a NAV-hoz benyújtott bejelentő-, változásbejelentő lapon a kompenzációs rendszer alkalmazása mellett az általános szabályok szerinti adózását jelölte-e. Ugyancsak az Áfa tv. általános szabályai szerint kell teljesítenie az adókötelezettségét annak a mezőgazdasági tevékenységet végző adóalanynak, akit a különleges jogállás – a törvényi feltételek hiányában – nem illet meg, illetve annak, aki a különleges jogállásáról lemondott; feltéve természetesen, hogy a törvényi feltételek és/vagy adózói választás hiányában nem alanyi adómentes.

Azoknál a termékértékesítéseknél, szolgáltatásnyújtásoknál, amelyeknél az adóalany az általános szabályok szerint teljesíti az adófizetési kötelezettségét, főszabály szerint **27 százalékos adómérték** alkalmazandó. A mezőgazdasági termékek köréből kizárólag a sertés, szarvasmarha, juh, kecske, baromfi, haltermékek, valamint a tojás és a tej¹²⁷ tartoznak kedvezményes, **5 százalékos adómérték** alá. Az 5 százalékos adómérték alkalmazásának

¹²³ Áfa tv. 187. §.

¹²⁴ Áfa tv. 193. §.

¹²⁵ Áfa tv. 191. § (1) bekezdés.

¹²⁶ Áfa tv. 191. § (3) bekezdés.

¹²⁷ Az Áfa tv. 3. számú melléklet I. rész 19–49. és 52–58. pontjainak meghatározása.

feltétele, hogy az értékesített termék megfeleljen a hivatkozott pontok valamelyikében szereplő szöveges meghatározásnak és az adott pontban hivatkozott vámtarifaszám alá tartozzon. Az olyan tej, tejtermék, ami nem tartozik 5 százalékos adómérték alá,¹²⁸ **18 százalékos adómértékkel adózik.**¹²⁹

Az általános szabályok szerint teljesített adóköteles termékértékesítéshez, szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódóan felmerült, előzetesen felszámított adó levonható.¹³⁰

A Közösségi ügyletekre – Közösségen belüli termékértékesítés, Közösségen belüli termékbeszerzés, Közösségen belüli szolgáltatásnyújtás és igénybevétel – a 17. számú és a 29. számú információs füzet tartalmaz tájékoztatást.

5.2.3. Pénzforgalmi elszámolás alkalmazása

Az a különleges jogállású adóalany, aki **nem alanyi adómentes, előzetes választása alapján** – ha annak egyéb törvényi feltételei is fennállnak – **pénzforgalmi elszámolást is alkalmazhat.** A pénzforgalmi elszámolás a tárgyévet megelőző év végéig választható. Év közben választható a pénzforgalmi elszámolás az adóalany belföldi nyilvántartásba vételével, valamint az alanyi adómentesség választására jogosító felső értékhatár átlépésével egyidejűleg.¹³¹

Pénzforgalmi elszámolásnál a fizetendő adót nem az ügylet teljesítésekor, hanem az ellenérték megfizetésének – az ellenérték átvétele, jóváírása stb. – időpontjában kell megállapítani.¹³² A pénzforgalmi elszámolás alkalmazásának feltétele az is, hogy az ügyletről kibocsátott számlán szerepeljen a „pénzforgalmi elszámolás” kifejezés.¹³³ Pénzforgalmi elszámolásnál a levonható adó is pénzforgalmi szemléletben állapítandó meg, vagyis az adólevonási jog csak az ellenérték megtérítése után gyakorolható.¹³⁴

A pénzforgalmi elszámolás nem terjed ki az adóalany azon ügyleteire, amelyekre a kompenzációs rendszert alkalmazza.

5.2.4. Gabonák, olajos magvak fordított adózása

A belföldi fordított adózás alá tartozó termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások között mezőgazdasági termék is szerepel.¹³⁵ A fordított adózás azonban nem alkalmazandó a különleges jogállású, kompenzációs felárra jogosult adóalany mezőgazdasági tevékenysége

¹²⁸ A 3. számú melléklet I. rész 54. pont szerint.

¹²⁹ Ha a 3/A. számú melléklet 1–3. pontok egyikének megfelel.

¹³⁰ Az Áfa tv. VII. fejezetében foglaltak figyelembevételével.

¹³¹ Áfa tv. XIII/A. fejezet, 196/A. §, 196/D. §, 196/G. §, Art. 16.. §.

¹³² Áfa tv. 196/B. § (2) bekezdés a) pont.

¹³³ Áfa tv. 196/B. § (4) bekezdés.

¹³⁴ Áfa tv. 196/B. § (2) bekezdés b) pont.

¹³⁵ Áfa tv. 142. § (1) bekezdés i) pontja, 6/A melléklet.

körébe tartozó termékértékesítésére és termékbeszerzésére.¹³⁶ Ennek megfelelően a különleges jogállású adóalanyt

- a kompenzációs felárra jogosító termékértékesítése után kompenzációs felár illeti meg, függetlenül attól, hogy az értékesített termék az Áfa tv. 6/A. számú melléklete alá tartozó gabona vagy olajos mag;
- nem terheli adófizetési kötelezettség az ilyen gabona, olajos mag beszerzőjeként, feltéve, hogy a beszerzett terméket a mezőgazdasági tevékenységével – például vetőmagként, állateledelként – hasznosítja.

Aki azonban a kompenzációs felárra nem jogosító termékértékesítése, szolgáltatásnyújtásai után az Áfa tv. általános szabályai szerint teljesíti az adókötelezettségét, annál felmerülhet a fordított adózás előírásainak alkalmazása, például akkor, ha az Áfa tv. 6/A. számú melléklete szerinti terméket továbbértékesítési célból szerzi be.

Az Áfa tv. 6/A. számú melléklete alá tartozó gabonák, olajos magvak értékesítőjéről akkor helyeződik át a termék beszerzőjére az adófizetési kötelezettség, ha a termék beszerzője:

- általános szabályok szerint adózó adóalany, vagy
- kizárólag közérdekű vagy egyéb speciális jellegére tekintettel adómentes tevékenységet végző adóalany

és a termék értékesítője általános szabályok szerint adózó áfaadóalany.

Online számlaadat-szolgáltatási kötelezettség

A mezőgazdasági tevékenységet végző adóalanyok számlával (vagy számlát helyettesítő okmánnyal) kísért belföldi adóalanyok részére történt teljesítései vonatkozásában 2020. július 1-jétől fennálló online számlaadat szolgáltatási kötelezettség 2021. január 4-étől kibővült. Ettől az időponttól a **mezőgazdasági tevékenységet végző adóalanyoknak is online számlaadat-szolgáltatást kell teljesíteniük az olyan számláikról, számlával egy tekintet alá eső okirataikról, amelyekre az Áfa tv. előírásai alkalmazandóak.**¹³⁷

Az online számlaadat-szolgáltatásról bővebb tájékoztatás található a NAV honlapján a kiemelt témák között, az Online számla cím alatt.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

¹³⁶ Áfa tv. 142. § (8) bekezdése.

¹³⁷ Áfa tv. 10. sz. melléklet.